

kymiyhtymä

Sisältö

- 1 Juankoski myötätuulessa
- 2 Juankoski voimistuu
Teollisuuden työpaikkoja keskustaaajamassa jo puolisen
tuhatta
- 8 Yhtiön lahja Karkkilan kauppalalle
Pronssinen Valaja-veistos paljastettiin Keskuspuistossa
- 11 Naisille satoja työpaikkoja Karkkilassa
- 12 Työnvälitysvirkailijoita tutustumassa Högforsin valimoon
- 14 Vilkkaan mielenkiinnon kohteena olleet 100-vuotissäätiön
apurahat jaettiin
- 16 Yhtiön johtava lääkäri Antti Jokinen: Alkoholiongelma
ja työ
- 18 Henkilökunnan kyselytunti Salon tehtaalla
- 19 Metallimiehen ammattitaitoa tarvittiin
Suomen Joutsenellakin
- 20 Tästä puhutaan
- 24 Mitalinjakotilaisuus Koskelassa
Pitkäaikaisesti palvelleita
- 25 Merkkipäiviä
Takakannen sisäsivu: Manan majoille

Neuvottelukunta

Kuusankoski: Jouko Sarmaslahti,
Paavo Toivonen, Keijo Jokiranta,
Eino Pörsti, Jouni Irjala, Leila Taa-
vitsainen ja Eero Niinikoski

Juankoski: Aaro Torvinen, Mikko
Lehto-ora ja Toivo Tuunainen

Halla: Eino Adolfsen, Jaakko Hassi-
nen, Heikki Husu ja Lilli Olsson

Karkkila: Kalevi Aavakangas, Olavi
Degerstedt, Hilja Peltola, Risto Vir-
tanen ja Leif Lindberg

Heinola: Eino Saarinen, Antero Suni
ja Erko Virtanen

Salo: Eine Lindberg, Osmo Koski-
nen ja Tuula Rokka

Santasalo: Pertti Vuorio ja Erkki
Virtanen

Toimitus

Kymin Osakeyhtiön tiedotusosasto
Niementie 13, 45700 Kuusankoski
puh. 87012/416, 390 ja 417

Vastaava toimittaja: Eero Niinikoski

Toimitussihteeri: Heli Kyllönen

Toimitusapulainen: Maritta Purtilo

Kirjapaino: Kouvolan Kirjapaino

Juankoski myötätuudessa

Kehitysaluepolitiikan hoitaminen on visaisimpia ongelmiamme. Tuntuu siltä kuin tilanteen kärjistymistä olisi pitkään vähätelty ja totuuden hetkeä yritetty siirtää tuonemmaksi. Toisaalta tiedämme, että nykyinen kriisitilanne venyy vuosiksi ja vuosikymmeniksi, vieläpä uhkaa nykyisestään paheta. Maaltapaon negatiivisuutta on koetettu lieventää puhumalla maaltamuutosta, mutta todellisuudessa monin paikoin joudutaan suorastaan väestökadon eteen.

Itse nimitys kehitysaluekin on vähän niin kuin asian vierestä. Todellisuudessa tarkoitetaan seutuja, joiden taloudellinen kehitys on jäänyt jälkeen maamme teollistuneiden alueiden kehityksestä. Valtiovalta on lainsäädännön avulla koettanut etsiä tervehdyttäviä lääkkeitä ja eikä neuvojen jakajia ole muutenkaan puuttunut. Tietysti asioita katsellaan eri näkökulmista ainakin silloin, kun mielihiteensä lausuu kehitysalueen asukas tai rintamaiden eläjä. Vähitellen ovat ajatukset kuitenkin alkaneet eräissä tärkeissä kohdin muuttua samansuuntaisiksi. Uusia yrityksiä ei kannata perustaa joka niemeen ja notkoon, vaan tarkoin harkiten on kehitysalueille koetettava luoda elinkykyisiä kasvukeskuksia. Niiden elvyttävä vaikutus tuntuu puolestaan laajalle ympäristöön.

Kehitysalueiden tukeminen taloudellisia etuja myöntämällä saat-
taa varsinkin juuri etelästä käsin tarkastellen vaikuttaa siltä kuin
asianomaisilta itseltään puuttuisi omatoimisuutta ja aloitekykyä.
Lehtemme tässä numerossa kerromme kuitenkin aivan päinvastai-
sesta tapauksesta. Juankoski on kyllä vanhana tehdaspaikkakun-
tana eronnut ympäristön maa- ja metsätaloudesta toimeentulonsa
saavista kunnista. Mutta Juantehdas on ollut vanhanaikainen ja tuo-
tannoltaan pieni. Rationalisoinnin aikakauteen siirryttäessä tällai-
sella vanhalla yrityksellä on kannattavuutta ajatellen perinteistään
melkein pä enemmän haittaa kuin hyötyä. Onkin ymmärrettävää, että
tehtaan uudistamista ja toteuttamisen ajankohtaa on mietitty pit-
kään. Jo v. 1957 valmistui rautatie ja 1960-luvun alussa säännös-
teltiin Juankosken ylä- ja alapuoliset vedet sekä rakennettiin vesi-
voimalaitos nimenomaan vastaisen teollisuuden tarpeita ajatellen.
Vasta 1960-luvun lopulla tehtiin päätös tehtaan perusteellisesta
uusimisesta. Sitä ennen oli paikkakunnan teollisuutta onnistuttu
kuitenkin vahvistamaan ja monipuolistamaan, kun Suomen Metall-
kutomo Oy:n uuden tehtaan paikaksi valittiin Juankoski.

Vanhanaikaisen tehtaan uudenaikaistaminen vanhoissa tehdas-
tiloissa on vaativa ja vaikea tehtävä. Siinä on Juankoskella kuiten-
kin onnistuttu. Kartonkikoneen tuotantokyky ylittää ennakkolaskel-
mat ja on päästy kilpailukykyisiin laatuihin. Juantehtaasta kehitty-
määrättyjä erikoislaatuja valmistava tehdas. Nyt myös paikkakun-
nan teollisuusperinteistä on hyötyä, kun tehdastyöhön tottuneet
ammattitaitoiset miehet ja naiset työskentelevät uudenaikaisin ko-
nein ja laittein.

Juankosken nopea elpyminen ei ole yksinomaan teollisuuden
voimistumisen ansiota. Juankoski, Muuruvesi ja Säyneinen ovat
yksissä tuumin ja yhteisvoimin raivanneet tien parempaa tulevai-
suutta kohti. Vastuksia ei ole puuttunut. Koillis-Savossa kirkonkylät
ovat "akan soutaman päässä", joten paikkakuntien keskinäinen
kilpailu on ollut ankara. Kaiken lisäksi tämä kuntien yhdistymis-
hanke ei saanut lääninhallituksen hyväksymistä osakseen. Onneksi
valtioneuvosto oli toista mieltä ja juankoskelaisten sekä heidän
kanssaan samaan veneeseen pyrkijöiden toiveet toteutuivat.

Tiukan paikan tullen on osattu kuunnella järjen ääntä ja kyetty
unohtamaan omissa ahtaissa ympyröissä aikaisemmin käydyt na-
hinat. Onpa syytä korostaa sitäkin, että kunnan teollistunut kes-
kusta ja ympäristön maatalousväki näkevät yhteisen edun ja aja-
vat asioita samaan suuntaan. Ja jälki on jo näkyvissä. Juankos-
kesta on nopeasti tullut malliesimerkki siitä, kuinka omatoimisuus-
della ja kaukokatseisuudella voidaan kehitysalueella asiat saada
kuntoon. Kunnan toimesta tapahtuva suunnittelukin on niin korke-
tasoista, että sitä kannattaa käydä katsomassa ja oppia saamassa.

Juankoski voimistuu

Teollisuuden työpaikkoja keskustajaamassa puolisen tuhatta

Kunnanjohtaja Aarno Latvala:
Kun nykyinen Juankoski muodostettiin vuoden 1971 alussa, laskettiin tarvittavan viisi vuotta tiettyjen kehitysedellytysten luomiseen. Odotettua nopeammin on kuitenkin päästy hyvään alkuun, ja nyt Juankoskesta pyritään kehittämään kauppala-alueen keskus, jollaista Koillis-Savo kipeästi tarvitsee. Teollisuus ja kunta ovat kiinteässä yhteistyössä, mutta kuntaa kehitettäessä otetaan huomioon myös alueen perustalous, maa- ja metsätalous.

Isännöitsijä L. Timgren: Näkyviä tuloksia ei Juankoskella olisi saatu näin nopeasti aikaan, ellei kunnan ja teollisuuden sekä muiden piirien kesken olisi kyetty kokonaisuutena ajamaan yhteistoimintaan. Myös teollisuusyritys on kunnan jäsen ja sen sekä sen henkilökunnan etujen mukaista on edistää kunnan kehitystä.

Päluottamusmies Aaro Torvinen:
Ennen kuin oli tietoa Juantehtaan uudistamis päätöksestä, vallitsi paikkakunnan työväestön keskuudessa vakava ja apea mieliala. Arveltiin, ettei tehtaalla enempää kuin Juankoskellakaan ollut lupaavaa tulevaisuutta edessään. Nyt ovat asiat muuttuneet ja mielialat samoin. Kehitys on ollut nopeata ja uudistusten sekä uusien työtehtävien mukana palkkatasokin on parantunut. Tuotannon lisääntyminen ja jalostusasteen kohoaminen tuovat työnteekijöille varmuuden työn jatkuvuudesta.

Juankoskea ja sen teollisuutta esiteltiin maakunnan sekä valtakunnallisten lehtien toimittajille 1. päivänä kesäkuuta. Siihen oli perusteltua aihettakin, sillä Muuruveden ja Säyneisen liityttyä Juankoskeen vuoden 1971 alusta paikkakunta on edistynyt yllättävän ripein askelin. Juankosken kunnan, Kymin Osakeyhtiön ja Suomen Metallikutomo Oy:n yhteistä kutsua myös noudatettiin ja Juankosken kehitystä, teollisuutta sekä tulevaisuuden näkymiä selviteltiin useissa sanomalehdissä valaisevin kirjoituksin sekä näkyvin otsikoin. Myös Kuopion alueradio antoi päivän uutiskatsauksessaan huomattavasti tilaa Juankosken kuulumisille. Päivän ohjelmassa oli lukuisia se-

Juantehtaan tehdaspäällikkö Pentti Huoponen esittelemässä Starin Astralux-kartonkeja, joiden pohjakartonki valmistetaan Juantehtaan uudella kartonkikoneella.

Kevättulvan aikana liikavesi lasketaan patoluukkujen kautta koskena ohi tehtaan. Pääasiallisen sähkövoiman Juantehtas saa alajuoksulla sijaitsevasta Karjalankosken vesivoimalasta.

lostuksia, kiertoajelu uusilla asutusalueilla, tutustuminen valmisteilla oleviin koulurakennuksiin ja tehdaskäynnit Juantehtaassa sekä Suomen Metallikutomon viirakutomossa. Kymiyhtiö tarjosi päivän osanottajille lounaan.

Juankosken keskustan kehittäminen koituu koko Koillis-Savon eduksi

Yhdistyneen Juankosken kunnan kehityksessä on jo nyt saavutettu taso, johon laskettiin päästävän vasta v. 1976, kertoi kunnanjohtaja *Aarno Latvala*. Juankosken kuntasuunnitelmassa on lähdetty siitä ajatuksesta, että rakenteellisesta työttömyydestä sekä voimakkaasta muuttoliikkeestä kärsivä Koillis-Savo tarvitsee alueelleen kasvukeskuksen, jonka kehittäminen kokonaisvaltaisin toimin on koko Koillis-Savon alueen väestön etujen mukaista.

Juankosken keskustaajama on hyvää vauhtia kasvamassa tällaiseksi keskuksesi. Tämä on tapahtunut varsin omatoimisesti ja yhdistämällä voimat tämän päämäärän saavuttamiseksi. Aikanaan kuntauudistusehdotuksia tehtäessä suhtauduttiin Juankosken, Muuruveden ja Säyneisen yhteisiin pyrkimyksiin nurjamielisesti, mutta kun valtioneuvosto suostui kolmen kunnan yhtymiseen, on tilanne aivan oleellisesti muuttunut. Sisäasiainministeriön tarkistettun kuntauudistussuunnitelman mukaan

Koillis-Savon kehittämisen tulee perustua kahteen kuntakeskukseen: Juankosken sekä Tuusniemen kirkonkylään. Juankoski ja Kaavi muodostavat yhteistoiminta-alueen, jonka keskuksena on Juankosken kirkonkylä.

Väkiluvun pienenemiseltä ei Juankoskikaan tule valitettavasti välttymään. Kunnan väkiluku, joka nykyisin on n. 7 500 henkeä, arvioidaan vuoteen 1980 vähenevän 6 800:aan. Se johtuu syntyvyyden pienenemisestä ja muuttoliikkeestä haja-asutusalueilta taajamiin, myös oman kunnan keskustaan sekä Muuruveden kirkonkylään. Keskustaajaman asukasmääräksi v. 1980 on arvioitu 2 200 henkeä.

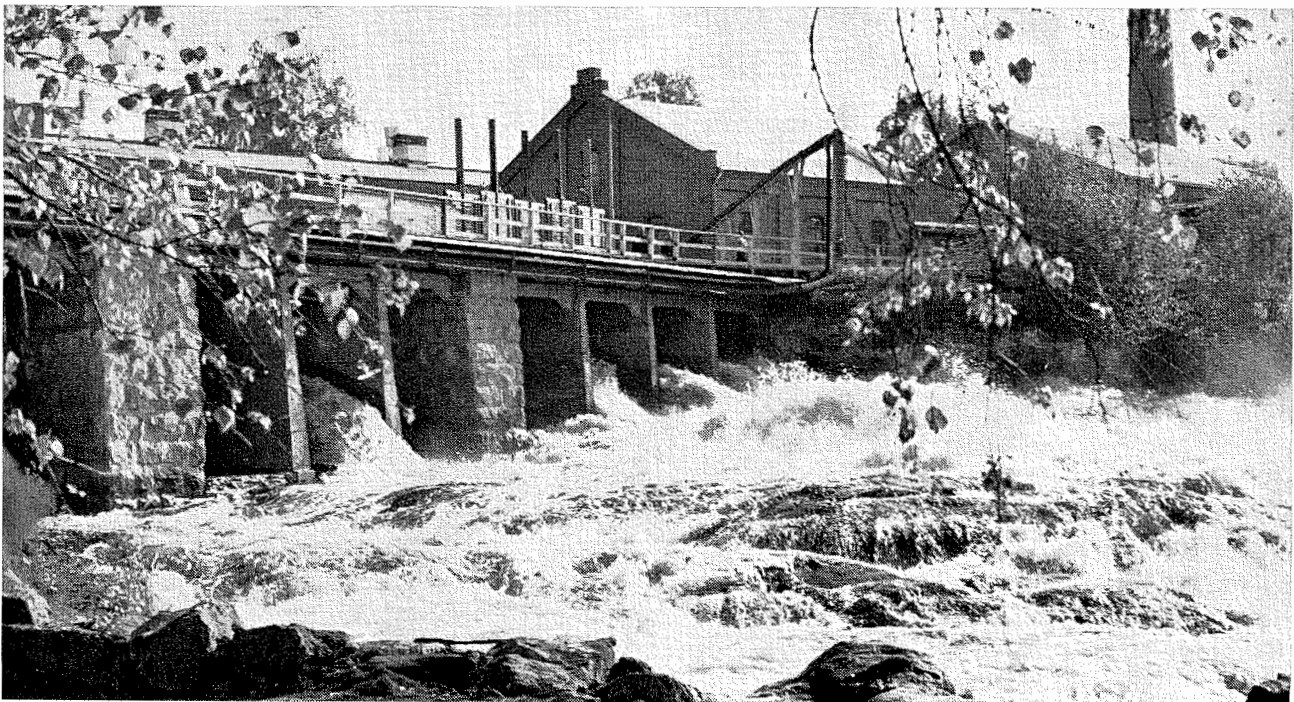
Ikärakenteeltaan Juankosken väestö poikkeaa huomattavasti ympäristöstään. Työikäisten suhteellinen osuus on nimittäin huomattavasti suurempi kokonaisväestöstä kuin esimerkiksi naapurikunnissa Nilsiässä, Kaavilla ja Tuusniemellä. Kun kehitysalueilla yleisesti on miehiä

enemmän kuin naisia, on Juankosken väestö tässäkin suhteessa poikkeus: sekä miehiä että naisia on yhtä paljon.

Juankosken keskustaa eniten kehittävä tekijä on teollisuus. Suomen Metallikutomo Oy:n tehtaan tulo Juankoskelle sekä Juantehtaan uusiminen ovat antaneet paikkakunnalle uutta elinvoimaa ja kasvuvauhtia. Kun otetaan huomioon parhaillaan tapahtuvat tehdaslaajennukset, nousee teollisuuden palveluksessa olevien juankoskelaitten määrä jo noin 500:aan.

Teollisuuden kiihdyttävä vaikutus on selvästi näkyvissä. Rakennustoiminta on vilkkaampaa kuin koskaan aikaisemmin ja keskustan liike-elämä on vilkastunut sekä monipuolistunut. Tavoitteena on Juankosken keskustan tarjoamien palvelusten saaminen kauppatalatasoiseksi, minkä ei suinkaan tarvitse merkitä kuntamuodon muutosta.

Eräs valitettava epäkohta on kuitenkin toistaiseksi olemassa. Juankoskella ei ole muita valtionhallinnon palveluksia kuin työnvälitystojen toimisto. Tähän puoleen on jatkuvasti

kunnan taholta kiinnitetty huomiota. Niinpä kunta on tehnyt aloitteet ammatinvalinnanohjaustoimiston, kasvatusneuvolan ja kauppaoppilaitoksen saamiseksi paikkakunnalle.

Suunnittelukeskus-MKR Oy:n laatiman yleissuunnitelman avulla luodaan edellytykset Juankosken keskustan yksityiskohtaiselle kaavoitukselle. Suunnitelmassa on otettu huomioon omakoti- ja kerrostaloalueet, teollisuuden vastainen laajeneminen, yleisten rakennusten ja muiden palvelusten sijoitukset, puistot ja virkistysalueet sekä vara-alueet vastaista kehitystä ajatellen.

Moniin muihin taajamiin verrattuna Juankoski tarjoaa hyvät edellytykset suunnittelutyölle. Vapaata tilaa on runsaasti ja Kymiyhtiön sekä kunnan kesken tapahtuneilla maa-kaupoilla keskeisiä alueita on siirtynyt kunnan omistukseen. Tällä vuosikymmenellä tullaan asuntorakennustoiminta keskittämään yhtiöltä ostetulle n. 34 ha:n suuruiselle Hevoshaan alueelle, johon on varattu tontit 79 omakotitalolle. Tonttivarauksia on suoritettu jo kolmisenkymmentä. Lisäksi rakennussuunnitelmassa on 27 rivi- ja toistakymmentä kerrostaloa. Tänä vuonna valmistuu n. 90 asuntoa ja rakennusvauhti tulee jatkumaan suunnitelman mukaan keskimäärin 71 asuntoa vuodessa seuraavien neljän vuoden aikana.

Juankosken keskustan maankäytön suunnitelmassa kiintyy huomio erityisesti julkisten palvelusten sijoittamiseen aivan keskustaan urheilukentän maastoon, jonka Kymiyhtiö on myynyt kunnalle. Niin alueen laajuuden, kangaspohjaisen maaperän kuin taajaman päätien läheisyyden johdosta se on tarjonnut suunnittelijalle erinomaisen tilaisuuden sijoittaa erilaiset palvelukset toistensa tuntumaan säilyttämällä kuitenkin riittävä väljyys.

Alueen eteläosassa sijaitsevat koulut ja muu opetustoiminta. Uusi ammattikoulurakennus on jo valmis ja koulu aloittaa syyslukukautensa ajanmukaisissa tiloissa. Alueella toimii jo ennestään ammatillisen kurseskeskuksen osasto, joten tästä lähin

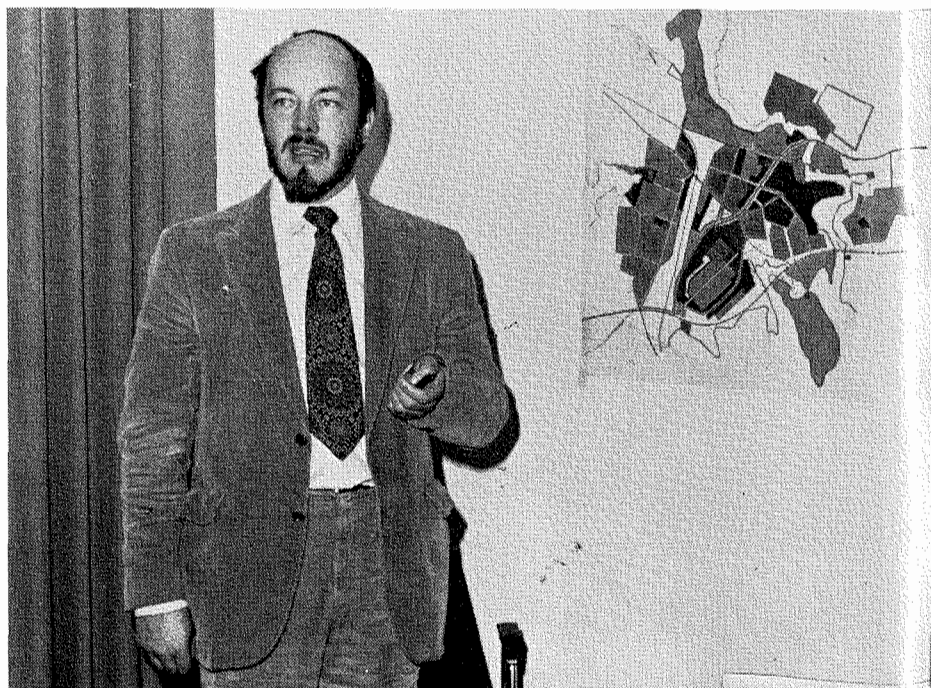
Kunnanjohtaja Aarno Latvala suhtautuu luottavaisesti Juankosken tulevaisuuteen. Juankoskea rakentavat yhteisvoimin kunta ja teollisuus sekä maatalous- ja tehdasväki.

Juankosken kunnan suunnittelusihteerin Risto Siekkisen (alla) selostamassa äskettäin valmistunutta kunnan keskustan maankäytön yleissuunnitelmaa.

Ammattikoulu aloittaa syyslukukautensa vastavalmistuneessa, kunnan lahjoittamalle maalle rakennetussa koulutalossa.

Juankosken keskustan maankäytön yleissuunnitelma

Juankosken kunnan suunnittelusihteerin Risto Siekkisen kertoi, että keväällä valmistui Juankosken keskustan maankäytön yleissuunnitelma. Niin ikään on laadittu toiminta- ja taloussuunnitelma vuosiksi 1973—1977 sekä asuntotuotanto-ohjelma. Erillisinä selvityksinä suoritetaan maataloustutkimus sekä elinkeinojen kehittämisohjelma. Tällä järjestelmällisellä suunnittelutyöllä pyritään antamaan päätöksentekijöille ja muille julkisen hallinnon elimille sekä kuntalaisille kuva kunnan kehittämisen tavoitteista sekä keinoista näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

nuoren koulutetun työvoiman saaminen paikkakunnalla on taattu.

Ammattikoulun naapuriksi valmistuu syksyllä koulutalo peruskoulun yläastetta varten. Paitsi kouluna se on suunniteltu palvelemaan kuntalaisia myös urheilukeskuksena. Voimistelusalin pinta-ala on 480 m² ja tilavuus 3 400 m³. Voimistelusalin liittyy myös katsomotiloja ja yhte-näistä alaa varsinaisen voimistelusa-lin kanssa onkin n. 700 m². Kunta ei suunnitelmissaan tähtää yksistään omien asukkaiden liikuntatarpeen tyydyttämiseen, vaan haluaa olla varte-notettavana tekijänä kilpail-taessa Pohjois-Savon tulevan urhei-

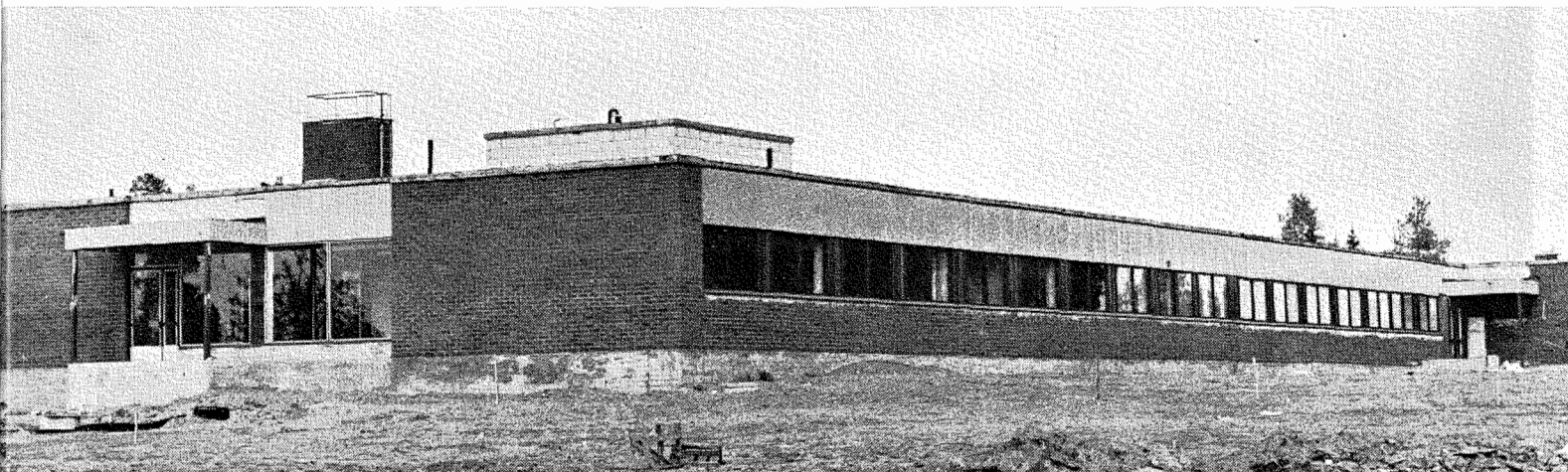
heisyyteen on varattu alue liike- ja kerrostaloja varten sekä paikoitus-alueita.

Keskustaajaman palvelukeskuksen pohjoisosaan tullaan aikanaan raken-tamaan kunnan virastot. Terveys-keskus sijoitetaan kuitenkin virran pohjoispuolelle vanhainkodin ja sai-raalan läheisyyteen.

Juantehtaan tehdaspäällikkö, dipl. ins. *Pentti Huoponen* mainitsi tiedo-tustilaisuudessa lehdistön edustajille Juantehtaan toiminnasta, tuotteiden markkinoinnista ja lähiajan laajen-nuksesta seuraavaa:

simmäisenä kuukautena tuotanto on noussut 9 930 tonniin, minkä perus-teella vuosituotanto voidaan perustelusti ennakoida n. 30 000 tonniksi. Laskettua suurempi tuotantokyky johtuu ennen kaikkea koneen onnis-tuneesta teknillisestä rakenteesta, sillä maksimijonopeus on kasvanut 120 m:stä 140 m:ksi minuutissa.

Koska tuotanto on lisääntynyt odo-tettua suuremmaksi, on tehtaan vii-meistelyosasto käynyt jo ahtaaksi. Sen tähden ensi syksynä aloitetaan-kin viimeistelyosaston laajentaminen jatkamalla osastoa n. 6 000 m³:n suu-risella lisärakennuksella. Täten saa-daan työskentelytilaa lisää n. 800 m².

luopiston paikasta. Alueella sijaitsee ennestään Kymiyhtiöltä perintönä saatu urheilukenttä ja tulevan uima-hallin suunnittelu on annettu kuo-piolaiselle arkkitehti Kaj Michaelille. Uimahallihanke on niin pitkällä, että kunta aikoo anoa sitä varten ensi syksynä veikkausvoittovaroja. Tä-män avustuksen lasketaan kattavan n. 60 prosenttia koko kustannuksista.

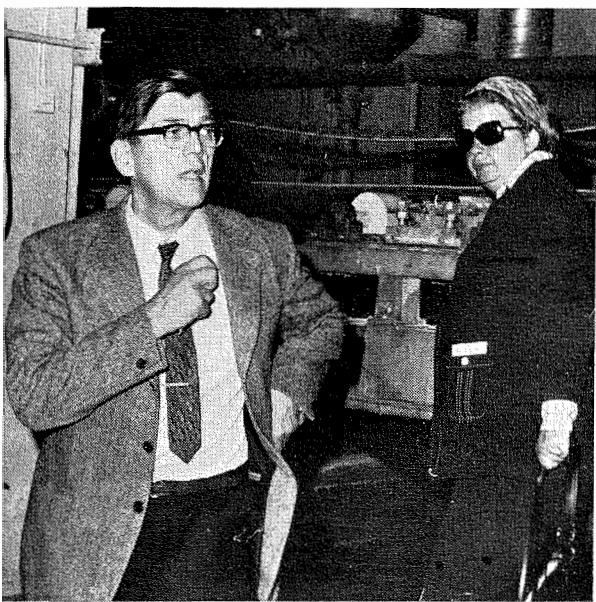
Niin ikään alueelle tulevan linja-autoaseman suunnittelutyö on käyn-nistymässä. Linja-autoasema sijoite-taan koulualueen läheisyyteen. Ra-kennukseen tulee kerrosalaa 1 200 m² ja varsinaisen linja-autoaseman lisäksi siihen tulee posti, erikoisliik-keitä, kahvila ja mahdollisesti val-tion virastoja. Linja-autoaseman lä-

Juantehtaan vuosituotanto 30 000 tonnia korkealaatuisia kartonkeja

Juantehtaan kartonkiosasto uusittiin perusteellisesti vuosina 1969—1970. Investointeihin käytettiin 18 miljoonaa markkaa. Tehtaan vanhojen seinien sisälle rakennettiin uusi karton-kitehdas, minkä lisäksi uutta tehdas-tilaa tarvittiin 12 000 m³. Massankä-sittelyosasto, viimeistelyosasto sekä laboratorio ovat kokonaan uusia ja kartonkikoneen vanhoista osista kel-puutettiin ainoastaan 20 prosenttia.

Kartonkikoneen vuosituotanto, joka oli ennen uudistusta 14 000 tn, laskettiin 22 000 tonniksi. Viime vuonna tämä määrä ylitettiin 650 tonnilla. Kuluvan vuoden neljänä en-

Uudella koneella alettiin valmistaa aikaisempien puupahvilaatujen sijasta korkealaatuisia taivekartonkeja. Raa-ka-aineesta on n. 60 prosenttia val-kaistua ja valkaisuamatonta selluloo-saa, joka toimitetaan Kymin Osake-yhtiön päätehtailta Kuusankoskelta. Kartonkiin tarvittava puuhioke saa-daan Juantehtaan omasta hiomosta. Koneella on mahdollista valmistaa kartonkia täyspäällystettynä, kevyes-ti päällystettynä ja päällystämättö-mänä. Parhaista laaduista mainitta-koon postikorttikartonki, jonka kah-desti päällystetty pinta soveltuu erin-omaisesti painettavaksi ja joka voi-

daan lisäksi lakata. Postikorttikarton-
gin toinen puoli on kevyesti päälly-
stettyä. Laatujen kehittyessä on koko
ajan pyritty molemmiin puolin pääl-
lystettyihin, valkaistuihin kartonkei-
hin ja siinä on myös onnistuttu.

Toinen huomattavan sijan tuotan-
to-ohjelmassa saanut kartonkilaatu on
pohjakartonki, joka jalostetaan edel-
leen korkealaatuiseksi valupintaisiksi
Astralux-kartongeiksi Kymmin Osake-
yhtiön Star-tehtailla Englannissa. Tä-
män erittäin vaativan pohjakartonki-
laadun Juantehtas on kehittänyt yh-
teistyössä Starin kanssa. Voidaankin
sanoa, että taivekartonkien ohella
Juantehtas on erikoistunut pohjakar-
tonkien valmistukseen ja pohjakar-
tongin osuus tuotannosta on jo n. 40
prosenttia. Starin lisäksi sitä toimit-
taan huomattavia määriä Espanjaan
ja myös Ranskaan.

Tehtaan uudistustöiden valmistut-
tua tilanne kartonkimarkkinoilla oli
erittäin huono ja siksi Juantehtas jou-
tui aluksi myymään uusia laatuja tois-
arvoisille markkinoille. Sitten
suhdanteet ovat parantuneet ja onnis-
tuneen laadunkehittelyn ansiosta Juan-
tehtas on saanut jalansijaa päämark-
kinoilla ja tehtaalla on hyvät lähtö-
asemat noususuhdanteen hyväksikäy-
tölle. Myynnistä menee yli 90 pro-

senttia vientiin. Tärkeimmät ostaja-
maat ovat Englanti, Ranska, Espan-
ja ja Neuvostoliitto.

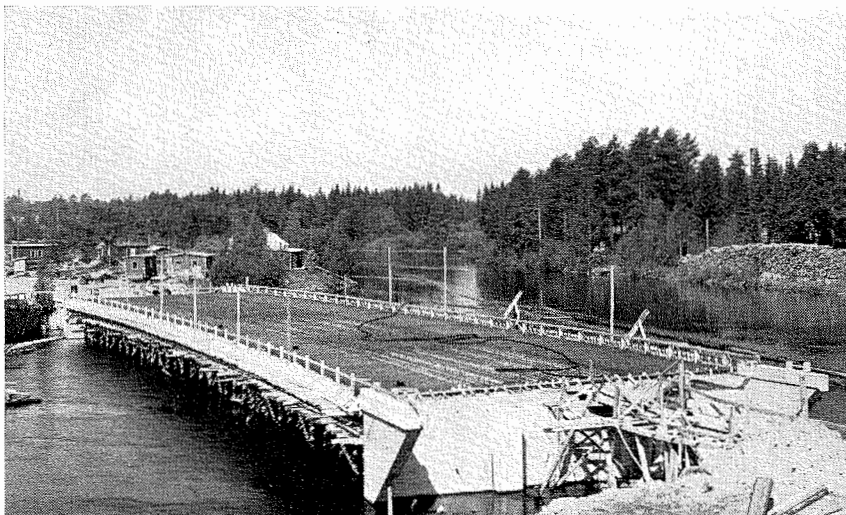
Juantehtaalla työskentele nykyisin
275 henkilöä, mikä on nelisenkym-
mentä enemmän kuin ennen tehtaan
uudistamista. Kesäkautena lomittajat
ja harjoittelijat nostavat henkilökun-
nan määrän n. kolmeensataan.

Isännöitsijä L. Timgren selostamassa
kartongin valmistusta tunnetulle aika-
kauslehtitoimittajalle Elina Karjalai-
selle.

Valtiokin kohentaa Juankosken keskus-
taa. TVL rakentaa komean sillan vir-
ran yli ja suorittaa tieoikaisuja.

kertoi Suomen Metallikutomo Oy:n
Juankosken paikallisjohtaja, dipl.ins.
Erkki Helynen.

Maamme puunjalostusteollisuus on
alkanut luottaa Juankosken viiroihin
ja tehtaan tilauskanta onkin siinä
määrin hyvä, että parhaillaan siirry-
tään keskeytymättömään kolmivuo-
rotyöhön. Työllisyyden kannalta tä-
mä merkitsee sitä, että tähänastinen
henkilömäärä 117 lisääntyy 15 työn-
tekijällä. Saman verran tarjoutuu
uusia työpaikkoja, kun kuluvana
vuonna tehdashallia jatketaan 14 m:n
pituudelta. Laajennus käsittää 6 000
m³. Uudisrakennus ja koneisto mak-
savat 1,6 miljoonaa markkaa.

Suomen Metallikutomo Oy laajentaa Juankoskella — työpaikkojen määrä nousee puoleentoista sataan

Neljäntoista paperi- ja selluloosa-
yhtiön omistama Suomen Metalliku-
tomo Oy, jonka osakekannasta Ky-
miyhtiöllä on 24 prosenttia, valmis-
taa viiroja nykyisin 200 000 m² vuo-
dessa. Yritys aloitti toimintansa Mal-
milla sijaitsevassa tehtaassa jo v.
1932, joten yrityksellä on tällä vaati-
valla tuotannonalalla pitkäaikainen
kokemus takanaan. Juankoskella v.
1968 perustetun viirakutomon ansio-
sta viirojen omavaraisuus maamme pa-
peri- ja selluloosateollisuudessa on
noussut 25 prosentista 40 prosenttiin,

Tehtaassa on nykyisin 13 viirojen
kutomakonetta ja tilaa on vielä yh-
delle. Metalliviirrojen ohella on kah-
della koneella alettua kutoa keinokui-
tuviiroja ja laajennuksen yhteydessä
hankitaan tehtaaseen näiden viirojen
käsittelyä varten venytyspenkki. Teh-
taan pääasiallisin raaka-aine on edel-
leen fosforipronssista valmistettu vii-
ralanka, joka tuodaan Länsi-Saksasta
sekä Ranskasta. Parhaillaan Suomen
Metallikutomo Oy sekä Outokumpu
Oy kehittelevät yhteistoiminnassa vii-
ralangan valmistamista kotimaassa.

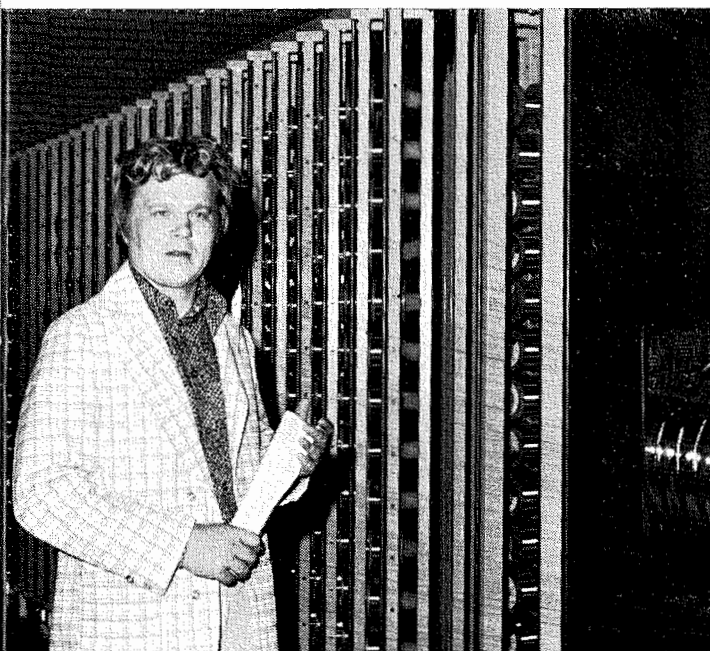
Dipl.ins. Erkki Helynen esittelemässä fosforipronssista valmistettua lankaa, josta metalliviirat kudotaan.

Loimilankoja — luvultaan 35 000 — pujotellaan kutomakoneen niisien läpi. Työ vaatii tarkkuutta, sillä yhdenkin virhepujotuksen takia luominen on piiloilla.

Paikallisjohtaja Helynen kertoi Suomen Metallikutomo Oy:n Juankosken tehtaan kehityksen vastanneen odotuksia. Suhteet kuntaan ja Juantehtaaseen ovat koko ajan olleet hyvät. Paikkakunnalta on saatu sopivaa ainesta tähän erittäin suurta tark-

kuutta ja huolellisuutta kysyvään työhön. Ammattitaito opitaan työn ääressä, mutta erityisen tunnustuksen ins. Helynen antoi ammattikurssekselle, joka järjesti Juankoskella viirankutojien ammattikurssin.

Teknikko Ensio Rikkinen Voikkaan paperitehtaalta on siirtynyt työnjohtajaksi Suomen Metallikutomo Oy:n Juankosken viirankutomoon.

Juankoskella valmistetaan tänä vuonna yli 100 000 housuparia

Juankosken uusi tuotantolaitos Juanetta Oy perustettiin helmikuussa 1972. Alku oli vaatimaton, lähtöpääomaa 50 000 markkaa ja työntekijöitä 16. Yrityksen siirtoa kuulos-tava nimi viittaa tekstiilialaan ja tuotanto käsittääkin naisten sekä miesten pitkiä housuja, joita ensimmäisenä vajeana toimintavuotena valmistettiin 80 000 kpl. Työvoimaa samoin kuin konekantaa jouduttiin jatkuvasti lisäämään. Nyt Juanettan palveluksessa on yli 50 henkilöä. Vuoden tuotantotavoite on 110 000 hou-

Jatkuu s:lla 17

Valaja-veistos ja sen tekijä kuvanveistäjä Terho Sakki.

— Kymin Osakeyhtiön Karkkilan tehtaan — Högforsin ruu-
kin — 150-vuotisjuhlassa kuta-
kuinkin täsmälleen kolme vuotta
sitten minulla oli mieluisa teh-
tävä ilmoittaa, että Kymin Osa-
keyhtiö oli päättänyt lahjoittaa
Karkkilan kauppallalle veistok-
sen. Sen tuli kuvata tällä paikka-
kunnalla raudan parissa tehtyä
työtä, ja lahjoitukseen liittyi toi-
vumus, että teokselle löydettäi-
siin edustava paikka kauppalan
keskustassa.

— Karkkilan kauppalan puo-
lesta lahjalupaus otettiin mielel-
lään vastaan ja sijoituspaikan
valinnassa on yksimielisesti
päädytty tähän Keskuspuistoon.
Taiteilijan valitsemisesta ja veis-
toksen toteutuksen valvomisesta
on huolehtinut toimikunta, johon
nimettiin maisterit Veikko Talvi
ja Erik Karling sekä asiantunti-
jäsenenä kuvanveistäjä Aimo
Tukiainen. Myöhemmin valu-
vaiheessa toimikunnan työhön
on osallistunut myös dipl.insii-
nööri Viljo Leskinen.

Sanat ovat yhtiön hallituksen
puheenjohtajan, pääjohtaja Mika
Tiivolan puheesta hänen paljas-
taessaan lahjaveistoksen Kark-
kilan Keskuspuistossa 22. päi-
vänä toukokuuta monisataisen
yleisöjoukon läsnäollessa. Pu-
huja jatkoi:

**Yhtiön lahja Karkkilan kauppallalle
Pronssinen Valaja-veistos paljastettiin Keskuspuistossa**

— Veistoksen luonnoksen tekemisen toimikunta antoi hyvinkääläiselle kuvanveistäjälle *Terho Sakille*, joka kiteytti Högforsin valimosta ja Karkkilasta saamansa vaikutelmat niin tehtaan ja paikkakunnan menneisyyden kuin nykyisyyden kannalta keskeisimpään aiheeseen: raudan valamistapahtuman esittämiseen. Tämän valaja-veistoksen luonnoksen sekä Karkkilan kauppalan johto, veistostoimikunta että yhtiön hallitus yksimielisesti hyväksyivät ja veistoksen lopullinen toteuttaminen annettiin kuvanveistäjälle *Terho Sakille* syyskuussa 1971. Veistoksen muovaaminen ja kypsyttelyminen lopulliseen muotoonsa kesti vuoden. Viime syksynä se oli valmis ja hyväksyttiin valettavaksi pronssiin. Vaativan valutyön on suorittanut taidevalaja *Erkki Savolainen* Nurmijärvellä olevassa taidevalimossaan.

— Kulonsuonmäen rautamalmikavoksesta alkunsa saaneella Högforsin tehtaalla on maamme teollisuushistoriassa varsin kunniakas sija. Ennen nykyaikaisen metsäteollisuuden läpimurtoa rautamalmin jalostaminen oli meillä kuten myös emämaassa Ruotsissa vuosisatoja tärkein teollisuudenala, mutta hyvin harvat noista esiteollisen ajan ruukeista ovat säilyneet ja jatkaneet toimintaansa. Täällä Uudenmaan Pyhjäjärvellä, nykyisessä Karkkilassa, sen sijaan masuunista on kehittynyt suurvalimo ja konepaja ja Högforsin nimestä on tullut tunnettu tuotemerkki. Parhaillaan högforsilaisen teollisuusperinteen ja määrätietoisuuden uuden aikaistamisen avulla tämä Kymen Osakeyhtiön toiminnassa tärkeäksi vartunut teollisuudenala on valtaamassa alaa myös Euroopan markkinoilla.

— Tässä juhlatilaisuudessa ajatuksemme kohdistuvat aivan erityisesti niihin, jotka ovat täällä sulattaneet rautaa ja jalostaneet sitä. Täällä jos missään saavutukset ovat perustuneet raskaaseen ja varsinkin aikaisemmin alkeellisissa oloissa suoritettuun työ-

hön. Pelkkä uurastaminen ei kuitenkaan olisi johtanut tuloksiin, ellei siihen olisi samalla liittynyt kokemuksen mukana saavutettua suurta ammattitaitoa ja samalla henkisenä pääomana uskollisuutta paikkakunnan tehdasperinnettä kohtaan. Högforsilaisen työ ja sen tekijöiden arvostaminen on ollut perimmäisenä ajatuksena Karkkilan kauppalalle nyt luovutettavassa veistoksessa, jonka pyydän paljastamaan.

— Näemme edessämme matalalla mustalla graniittijalustalla kuvanveistäjä *Terho Sakin* muovaaman pronssisen Valaja-veistoksen. Taiteilijalla on ollut täysi vapaus käsitellä aihetta oman näkemyksensä mukaisesti. Hän esittää ratkaisussaan työn keskeisen tekijän, ihmisen, kun Valajan figuuri voimakkaana ja päättäväisenä kohoaa valukaasujen keskeltä, jotka veistoksellisinä elementteinä nousevat jalustalta. Taiteilija on yhdistänyt abstraktisen ja realistisen ilmaisun ja mielestäni luonut hyvin jäsennellyn kokonaisuuden. Voimme sanoa, että tässä valimon arkinen työ on jalostunut raudasta pronssiksi.

— Esitän kuvanveistäjää *Sakille* parhaat kiitokset ja onnentoivotukset onnistuneesta veistoksesta. Jo luonnosasteella meistä tuntui siltä, että idea kiinnosti taiteilijaa ja lopullista saavutusta katsellessamme olen vakuuttunut, että tehtävä on muodostunut taiteilijalle erittäin läheiseksi ja innoittavaksi.

— Arvoisa kauppalanvaltuuston puheenjohtaja ja kauppalanjohtaja, arvoiset kauppalanvaltuuston sekä -hallituksen jäsenet. Mieluisa tehtäväni on luovuttaa Valaja-veistos Kymiyhtiön lahjana Karkkilan kauppalalle. Toivon, että se antaa uuden miellyttävän lisäpiirteen tähän kauniiseen Karkkilaan.

— Toivotan mitä parhainta menestystä kauppalallemme!

Veistoksen otti vastaan Karkkilan kauppalanvaltuuston puheenjohtaja *Veikko Albo*. Hän mainitsi puheessaan seuraavaa:

Yhtiön hallituksen puheenjohtaja, pääjohtaja *Mika Tiivola* veistoksen paljastuspuhetta pitämässä. Airueina högforsilaiset *Raili Meri* ja *Toivo Pääkkönen*.

— Metalliteollisuuden syntyminen 153 vuotta sitten nykyiseen kauppalassamme oli merkittävä tapahtuma. Se oli suurten yhteiskunnallisten muutosten aiheuttaja. Högforsin ruukin perustaminen Karjaanjoen rantaan vuonna 1820 muutti paikkakunnan teollisuuspaikkakunnaksi, josta muodostui talousalueen keskus. Tämä on monin eri tavoin heijastunut kauppalamme kehitykseen. Högforsin ruukki muutti koko seudun elinkeinorakenteen. Aikaisemmin pelkästään maatalousalue muuttui teollisuusalueeksi. Syntyi monenlaisia eri ammatteja, joista tärkein ja huomattavin oli, ja on vieläkin, valajan ammatti.

— Puolentoista vuosisadan kuluessa on tehdas kasvanut ja laajentunut suurteollisuuslaitokseksi kansainvälis-tenkin mittasuhteiden mukaan. Nykyinen Kymin Osakeyhtiön Karkkilan tehdas on ollut, on tänä päivänä ja toivottavasti myös tulevaisuudessa hyvin monen karkkilalaisen työpaikka.

— Karkkilaa on sanottu raudan kauppalaksi, eikä aiheetta; onhan

metalliteollisuus kauppalassamme suurin työnantaja. Sen piirissä työskentelevien työntekijäin valmistamat tuotteet ja niiden hyvä laatu tunnetaan varsin laajalti.

— Karkkila on myös työläisten kauppalaa, jossa valajilla on keskeinen asema, sillä juuri valajan työ on luonut sen perustan, jolle muutkin metalliteollisuusamatit ovat voineet kehittyä.

— Nyt paljastetun patsaan symboliikka kertoo valajan työstä, jonka työpanos metalliteollisuuden kehittymisessä Karkkilassa on ollut ratkaiseva. Sula hehkuva rauta on valajan taitavissa ja vahvoissa käsissä muotoiltu tuotteiksi, jotka ovat tehneet, ei ainoastaan Kymin Osakeyhtiön Karkkilan tehtaan, vaan myös kauppalan tunnetuksi, jopa maamme rajojen ulkopuolella. Tämä työ on luonut myös ne arvot, jotka ovat tehneet kauppalamme rakentamisen ja kehittämisen mahdolliseksi.

— Patsas kertoo työstä, jota Karkkilassa on tehty jo usean sukupolven ajan ja joka yhä jatkuu. Se on myös pysyvä muisto Kymin Osa-

keyhtiön Karkkilan tehtaan 150-vuotisjuhlasta vuonna 1970. Tämä arvokas veistos sopii mainiosti tälle keskeiselle paikalle kauppalamme keskuspuistoon ja tulee varmaan saamaan ansaitsemansa huomion.

— Karkkilan kauppalan puolesta minulla on miellyttävä tehtävä ottaa vastaan tämä patsas sekä esittää Karkkilan kauppalan parhaat kiitokset Kymin Osakeyhtiölle tästä arvokkaasta lahjasta, joka on omiaan antamaan arvokkuutta kauppalakuvaamme ja kaunistamaan tätä keskuspuistoa.

Karkkilan kauppalan puolesta veistoksen otti vastaan kauppalanvaltuuston puheenjohtaja Veikko Alho.

Veistoksen äärellä vas. pääjohtaja Tiivola, kuvanveistäjä Sakki, valtuuston puheenjohtaja Alho, johtaja Räihä, johtaja Stolpe ja vuorineuvos Swanljung.

Juhlallisen tilaisuuden aloitti ja päätti Karkkilan Työväenyhdistyksen soittokunta Valio Virran johdolla. Airueina toimivat ja verhon poistivat högforsilaiset Raili Meri sekä Toivo Pääkkönen. Paljastustilaisuuden jälkeen yhtiöllä oli vastaanotto Ravintola Rautaruukissa. Tilaisuuteen oli kutsuttu Karkkilan kauppalanvaltuusto ja -hallitus ja lukuisa joukko muita vieraita.

Naisille satoja työpaikkoja Karkkilassa

Pahimmin ruuhkautunut alue teollisuus-Suomessa on pääkaupunki ympäristöineen. Tämä seutu vetää vastustamattomasti väkeä puoleensa ja samalla syntyy uusia teollisuus- sekä palvelualan yrityksiä. Mutta tässä muuttovirrassa on havaittavissa päinvastaistakin liikettä. Monet hankkiutuvat kantakaupungista ympäristön asumalähiöihin. Helsinki menettää myös yrityksiä ympäristökunnille. Onpa tapahtunut muuttoa kauemmaksikin kuntien tarjoamien etujen ja työvoiman saannin johdosta.

Karkkilan kauppa on sen veran etäällä pääkaupungista, ettei helsinkiläisiä yrityksiä ole siirtynyt Karkkilaan. Matka Karkkilan ja pääkaupungin välillä ei ole kuitenkaan niin pitkä, etteivätkö Karkkilan asukkaat — varsinkin naiset — olisi käyttäneet hyväkseen Helsingin tarjoamia työmahdollisuuksia. Tämä on tapahtunut työvoimaviranomaisen ja kauppalan myötävaikutuksella. Erityisesti Helvar Oy:n palveluksessa karkkilalaisia naisia on ollut jo vuosikautia. Karkkilasta käy nykyisin Helsingissä ja sen ympäristössä päivittäin töissä noin kolmesataa henkilöä.

Nyt Helvar Oy:n ja Karkkilan yhteistyö on johtanut siihen, että Helvar laajentaa teollista toimintaansa Karkkilaan, kertoi kauppalaninsinööri *Sakari Korvanen*. Työvoimapolitiittisesti tätä on pidettävä Karkkilan kannalta erittäin tervehdyttävänä toimenpiteenä. Karkkilan perinteellinen valimo- ja konepajateollisuus tarvitsee pääasiassa mies-työvoimaa, mutta sen sijaan naisten työpaikoista Karkkilassa on ollut huutava puute.

Insinööri Korvanen kertoi, että kauppa rakentaa Helvarille tehdashallin, jossa on työ- ja varastotilaa n. 2 000 m². Rakennus valmistuu loka—marraskuussa. Helvar

syydessä. Vilkkaasti liikennöityjä teitä ei tarvitse työmatkoilla käyttää, sillä kauppalaan päin rakennetaan tehtaalle jalankulku- ja pyörätie. Tehdas ei aiheuta saasteita, eikä työn melukaan kuulu ulkopuolelle.

Helvarin Karkkilan tehdas tarjoaa aluksi työtä noin 50:lle naiselle ja vuoden mittaan työpaikkojen määrän lasketaan kaksinkertaistuvan. Tehtaassa ryhdytään valmistamaan loistelamppuihin tarvittavia kuristimia. Se on eräänlainen metallilevypaketti, joka rajoittaa sähkövirran lamppuissa. Tällä tuotteellaan Helvar hallitsee koko Suomen ja Ruotsin sekä melkein kokonaan Nor-

vuokraa tehdashallin. Vuokra on kuitenkin laskettu siten, että kymmenessä vuodessa rakennus siirtyy Helvarin omistukseen. Kiinteistön kunnossapidosta Helvar alkaa huolehtia alusta lähtien.

Tehdshalli sijaitsee kahden kilometrin päässä kauppalan keskustasta Helsingin—Porin valtatie

Karkkilan kauppalaninsinööri *Sakari Korvanen* kauppalan Tol-Ma Oy:lle rakentaman tehdashallin äärellä.

jan markkinat ja lisäksi Helvarin kuristinta viedään muualle Eurooppaan.

Karkkilan kauppalalla on rakenteilla toinenkin tehdshalli, joka

valmistuu jo tämän kesän kuluessa. Tämän pinta-alaltaan 1 000 m²:n suuruisen hallin vuokraa Tol-Ma Oy. Halliin tulee tehdasompeimo, jollainen Tol-Ma Oy:llä on sekä Helsingissä että Alastarossa. Yritys valmistaa mm. merkkitaakkeja, työtaakkeja sekä erilaisia viirejä. Heti alkuun tarvitaan n. 40 työntekijää ja suunnitelmien mukaan tämänkin tehtaan henkilökunta kaksinkertaistuu melko pian. Tämänkin yritys tarjoaa työtä ennen kaikkea naisille, joille annetaan asianmukainen työnopastus.

Lisää asuntoja työikäisille ja eläkeläisille

Karkkilan kauppalassa on viime vuosina rakennettu paljon asuinrakennuksia, joita toteuttamassa myös kauppa on ollut mukana. Parhailaan on meneillään kahden täysin kunnallisen vuokrakerrostalon rakentaminen. Ne valmistuvat syksyllä ja niihin tulee 24 asuntoa. Rakennustaso on Asuntohallituksen määräysten mukainen.

Kauppa on vuodesta 1966 alkaen rakentanut rivitalotyyppisiä asuntoja eläkeläisille. Heitä asuunäissä mukavuuksin varustetuissa asunnoissa 81. Tämä ratkaisu on erittäin onnistunut ja samalla on vältetty vanhainkodin laajentamiselta. Nyt rakennetaan jälleen 13 uutta eläkeläisasuntoa, osa pariskuntia varten. Tämän jälkeen näissä keskustan tuntumassa sijaitsevilla eläkeläisasunnoissa on tilaa 101 eläkeläiselle, mikä on yli prosentin kauppalan asukkaista. Suhteellista määrää on pidettävä poikkeuksellisen korkeana. Eläkeläiset ovat itse erittäin tyytyväisiä näihin heidän käyttöönsä varta vasten suunniteltuihin asuntoihin.

Pientalotontit kauppalan asema-kaavoitetulla alueella ovat lopussa. Tämän puutteen poistamiseksi ryh-

dytään kaavoittamaan 70 ha:n suuruisia aluetta Valtatien itäpuolella. Tällä alueella on tilaa myös useille sadoille omakotitaloille. Alueelle tulee myös kerrostalotontteja.

Vedenpuhdistuslaitos valmiiksi ensi vuoden aikana

Huomattava investointi on kauppalan vedenpuhdistamon rakentaminen. Se sijoitetaan kauppalan eteläpuolelle Karjaanjoen varteen. Rakentaminen aloitettaneen jo tämän vuoden aikana, jolloin puhdistamo

valmistuu jo ensi vuonna. Suunnitelmien mukaan puhdistamosta tulee ns. rinnakkaissaostuslaitos, jossa viemäriveresi kulkee aluksi biologisen puhdistamo-osan läpi ja joutuu loppuosalla kemialliseen saostusosaan. Tässä vaiheessa vedestä otetaan fosfori pois. Kansanomaisemmin sanottuna laitoksen alkupäässä lanta muutetaan apulannaksi ja loppupäässä myös tämä apulanta otetaan vedestä pois ennen vesistöön laskeamista. Puhdistamon rakennuskustannukset tulevat olemaan n. 2 milj. markkaa.

Työväilysvirkailijoita tutustumassa Högforsin valimoon

Karkkilan tehtaalla vieraili 22. päivänä toukokuuta 15 työväilysvirkailijaa Helsingin työvoimapiirin toimistopäällikön *Urpo Saarisen* johdolla. Paikallista työvoimatoimistoa edusti toimistonhoitaja *Rainer Lahtinen*. Muut osanottajat — joukossa enemmistö naisia — olivat Pohjanmaalta, Pohjois-Suomesta, Keski-Suomesta, Pohjois-Savosta sekä Pohjois-Karjalasta. Retkeilyn oli järjestänyt Työvoimaministeriön työvoimaosaston työväilystasiain toimisto ja ohjelmaan kuului 3-päiväinen opintoretkeily eräissä Helsingin työvoimapiirin alueen tehtaissa.

— Olemme saaneet useista teidän edustamistanne työvoimatoimistoista työntekijöitä valimoomme, mainitsi sosiaalipäällikkö *Erkki Mattsson*

Helsingin työvoimapiirin toimistopäällikkö *Urpo Saarinen* (vas.) ja työntoimittaja *Olavi Mattila*.

tervehdyspuheessaan. Pidämme erittäin tärkeänä sitä, että te henkilökohtaisesti tutustutte Högforsin valimoon. Meillä on aika ajoin ollut ankaraakin puutetta työvoimasta. Kokemuksesta voimme sanoa, että valimoon töihin hakeutuvilla on pyrittävä etukäteen antamaan mahdollisimman luotettava kuva työn luonteesta ja tehdasolosuhteista. Valimotyö on raskasta ja likaista, sitä ei käy kaunisteleminen. Toisaalta on hyvä tietää, että työntekijöitä on Kymiyhtiön Karkkilassa olevilla tehtailla n. 1 300. Tämä on siis suuri työnantaja. Täällä taataan jatkuva työpaikka sekä eräitä sosiaa-

lisia etuja. Lisäksi Karkkila on siitä harvinainen teollisuuspaikkakunta, että täällä on vapaana asuntoja, sekä vanhoja että uusia. Vanhoissa rakennuksissa on varsin halpa vuokra. Vastavalmistuneissa kerrostaloissa on jokseenkin normaalia tasoa vastaava vuokra, mutta asunnoissa on myös kaikki nykyajan mukavuuDET. Lisäksi suuriperheillä on mahdollisuus saada asuntotukea.

Sosiaalipäällikkö Mattsson jakoi retkeilyn osanottajille monisteen, josta kävi selville palkkataso, vuokrat, muut asumiseen liittyvät maksut, terveydenhuolto, tehtaan omista tuotteista saatavat alennukset ja tiedotus- sekä lomatoimintaa koskevia tietoja. Tämän jälkeen seurasi tutustuminen tehdasosastoihin työnopettaja *Olavi Mattilan* sekä pääluottamusmies *Olavi Degerstedtin* johdolla. Tehdasruokalassa tarjotun lounaan aikana osanottajille oli tilaisuus täydentää Högfors-tietouttaan.

Toimistopäällikkö Urpo Saarinen kertoi lehtemme edustajalle, että Itä- ja Pohjois-Suomea rasittaa edelleen korkea työttömyys. Sen sijaan Helsingin työvoimapiirissä vallitsee kiireä työvoimapula melkein kaikilla ammattialoilla. Puutetta ei ole yksistään ammattimiehistä vaan myös aputyöntekijöistä. Metalliteollisuus, joka työllistäjänä on suurin maamme teollisuudenaloista, tarjoaa myös ammattitaidottomille työmahdollisuuksia. Lisäksi alan koulutusta on nopeasti tehostettu. Tällä hetkellä saa metallialan ammattikouluissa, teollisuuden konepajakouluissa sekä ammattikursseilla ammattiopetusta n. 16 000 henkilöä. Ammattikurssikeskuksissa saatua peruskoulutusta voidaan teollisuuden palveluksessa täydentää ja siten päästään hyvään ammattitaitoon sekä varmaan toimeentuloon.

Toimistopäällikkö Saarinen korosti liikkuvuusavustuksen tarjoamaa etua etsittäessä toiselta paikkakun-

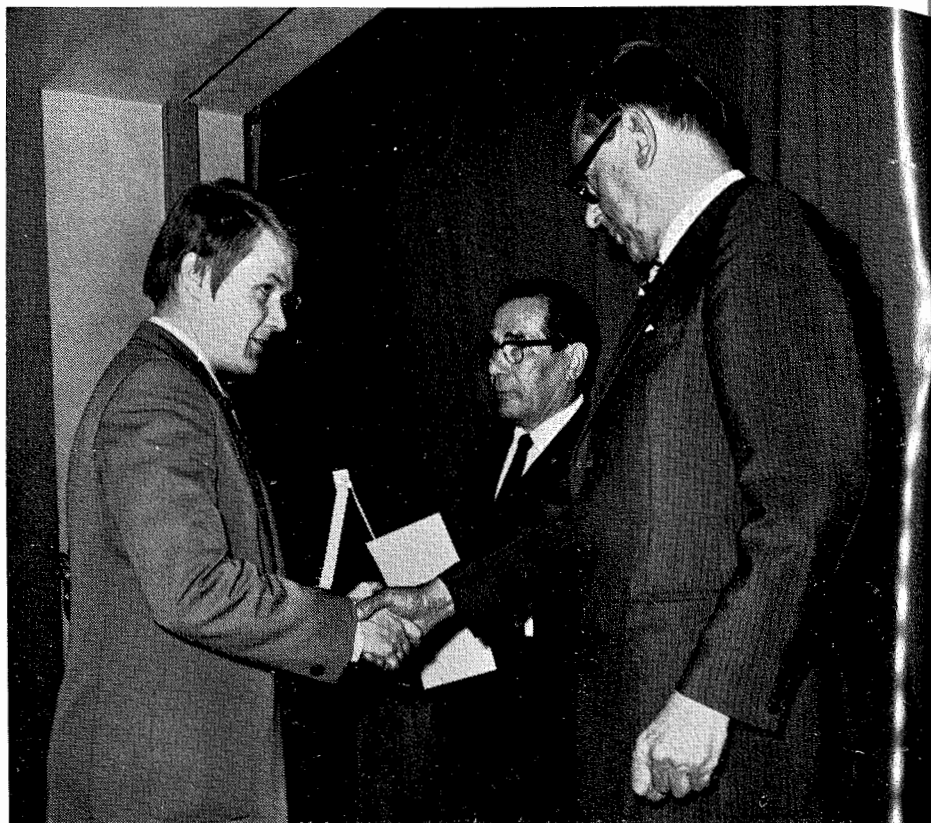
nalta työpaikkaa. Työnhakijalle ja tarvittaessa hänen puolisolleen voidaan maksaa edestakainen matka uudelle työpaikkakunnalle työsopimuksen solmimista ja työpaikkaan tutustumista varten. Puhuja piti hyödyllisenä nyt suoritettua opinto- retkeilyä ja kehotti mukanaolleita työnvälitysvirkailijoita lähettämään työnhakijoita Karkkilaan liikkuvuus- avustuksen salliman taloudellisen tuen turvin.

Työvoimatoimistonhoitaja Rainer Lahtinen piti Karkkilan vetovoimaa tästä lähtien sitäkin houkuttelevampana, koska paikkakunnalla avautuu lähitulevaisuudessa työpaikkoja myös naisille. Jo nyt muualta Karkkilaan muuttaneiden joukossa on perheen- äitejä, jotka käyvät päivittäin Helsingissä töissä tätä varten järjestetyillä autovuoroilla.

Työnopettaja Olavi Mattila ja pääluottamusmies Olavi Degerstedt näyttivät tehdaskierroksella työnvälitysvirkailijoille, millaista työ on valimossa ja konepajassa.

Lähes 150 000 markkaa jaettiin toukokuussa yhtiön 100-vuotissäätiön apurahoina eri henkilöille ja yhteisöille. Nyt ensimmäisen kerran jaettujen stipendien saajina oli 163 yhtiöläistä, eläkeläistä, palveluksessa olevien perheenjäsentä sekä tehdaspaikkakunnilla toimivaa yhteisöä. Suurimman henkilökohdaisen apurahan sai pituusleikkurin apumies Eero Forsström, joka työskentelee Voikkaan paperitehtaalla. Hänelle myönnettiin 3 000 markan apuraha musiikin opiskeluun. Huomattavin yhteisökohtainen apuraha 4 500 markkaa annettiin toimikunnalle, joka tulee järjestämään ensi syksynä työnjohtajien mielenterveyspäivät. Kolmannes koko jaettavana olevasta rahasummasta myönnettiin oman toimen ohella tapahtuvaan opiskeluun.

Vartija Risto Kuisma (vas.) vastaanottamassa apurahaansa, jonka hän käytti työn ohella tapahtuneen yliopilastutkimuksen suorittamiseen. Keskellä Kuusankosken paikallishallintokunnan puheenjohtaja Åke Lindholm ja oikealla säätiön hallituksen puheenjohtaja L. Räihä. Alakuvassa paikallishallintokunnan varapuheenjohtaja Armas Ihlainen pitämässä tervehdyspuhetta.

Vilkaan mielenkiinnon kohteena olleet 100-vuotissäätiön apurahat jaettiin

100-vuotissäätiön Kuusankosken paikallishallintokunta järjesti apurahojen jakotilaisuuden Koskelassa 29. toukokuuta. Tilaisuudessa puhui mm. säätiön hallituksen ja edustajiston puheenjohtaja L. Räihä:

— Nyt toimintansa aloittaneen säätiön ansiosta avautuvat monelle yhtiöläiselle aivan uudet mahdollisuudet suunnitella ja toteuttaa niitä pyrkimyksiään ja harrastuksiaan, joiden avulla he voivat paremmin edellytyksin kehittää yksilöllisiä toiveitaan entistä sisältörikkaamman vapaa-ajan käytölle. Kun apurahaan ovat yhtiöläisten lisäksi oikeutetut heidän perheenjäsenensä, yhtiön eläkeläiset ja ne tehdaspaikkakuntien

yhdistykset, kerhot ja opintopiirit, joiden toimintaan yhtiön palveluksessa olevat osallistuvat, tulee säätiön toiminta monella tavalla välillisestikin vaikuttamaan näiden tehdaspaikkakuntien koko asujamiston hyväksi.

— Perustajien nimenomaisen toivomuksen mukaan säätiön hallinto on järjestetty siten, että säätiön elimissä yhtiöläisten edustajilla on varsinainen päätäntävalta. Erityisesti on todettava, että paikallisilla hallintokunnilla on ratkaisuvallta apurahoja jaettaessa. Kun kysymyksessä ei ole avustusten antaminen, vaan apurahojen jakaminen riittävin perustein sellaisiin tarkoituksiin, joita voidaan

pitää tavoittelemisen arvoisina, on tehtävä mitä vaativin. Koska apurahahakemuksia on tullut suurempi määrä kuin mitä on ollut mahdollista myöntää, ja kun toisaalta hakemusten joukossa on myös ollut vähäisesti perusteltuja anomuksia, on ymmärrettävää, että tehtävä ei ole ollut helppo. Erityisesti Kuusankosken paikallinen hallintokunta on joutunut suorittamaan mittavan työn, ennen kuin lopputulos on ollut selvä. Jätettiin tänä päivänä yhteensä 153 anomusta, joista 89:lle on apuraha katsottu voitavan myöntää, sanoi johtaja Räihä.

Stipendien saajien puolesta kiitti Kuusankoskella järjestetyssä tilaisuudessa vartija *Risto Kuisma*, joka totesi puheessaan mm. seuraavaa:

— Kun Kymin Osakeyhtiö vuosisitten päätti perustaa 100-vuotissäätiön ja lahjoitti säätiölle huomattavan peruspääoman, oli tämä suuri tunnustus yhtiöläisten harrastus- ja opintotoiminnalle. Automaation kasvaessa on työ monissa teollisuusammateissa muuttunut varsin yksitoikkoiseksi; samalla myös vapaa-aika on jatkuvasti lisääntynyt. Niinpä vapaa-ajan harrastus- ja opintotoiminnalla on tänä päivänä erittäin merkittävä tehtävä henkisen vireyden ja aktiivisuuden ylläpitäjänä. 100-vuotissäätiön apurahat, joiden yhteissumma on niinkin korkea kuin 150 000 mk, luovat meille kymiyhtiöläisille erinomaiset mahdollisuudet opinto- ja harrastustoimintaan. On varsin todennäköistä, että vapaa-ajanvietto yhtiöläisten piirissä muuttuu lähivuosina entistä aktiivisemmaksi ja kaikenlainen harrastus- ja opintotoiminta lisääntyy ja monipuolistuu. 100-vuotissäätiön apurahat ovat erittäin huomattava lisä niihin etuihin, joita Kymiyhtiö tarjoaa henkilökunnalleen. Siten me yhtiöläiset voimme tässä suhteessa olla varsin tyytyväisiä työnantajamme. Yhtiön 2,5 miljoonan markan lahjoitus 100-vuotissäätiölle on sitäkin merkittä-

vämpi, kun yhtiö on sitoutunut turvaamaan säätiön peruspääoman inflaatiota vastaan. On myös hyvin miellyttävää todeta, että säätiön hallinto on uskottu yhtiön henkilökunnalle, ja että säätiön toimet valitaan demokraattisessa järjestyksessä.

Jakotilaisuudet yhtiön muilla tehdaspaikkakunnilla

Karkkilan hallintokunnan myöntämät apurahat jaettiin tehtaassa virkamieskerholla 23. toukokuuta pidetyssä tilaisuudessa, missä luovutettiin kaikkiaan 32 apuraha. Niiden yhteissumma oli 25 000 markkaa. Jaon suorittivat paikallisen hallintokunnan puheenjohtaja *Risto Lindfors* ja sihteeri *Erkki Mattsson*.

Heinolan tehtaalla pidettiin jakotilaisuus tehtaassa kurssisalissa Kurussa 11. toukokuuta. Apurahan sai 13 hakijaa. Stipendien yhteissumma oli 10 000 mk. Apurahan saajille puhui isännöitsijä *Rauno Renko* ja stipendit jakoi paikallisen hallintokunnan puheenjohtaja *Erkko Virtanen* ja sihteeri *Harry Sundberg*.

Salon tehtaalla apurahat jaettiin

10. toukokuuta pidetyssä tilaisuudessa. Stipendit jakoi paikallishallintokunnan puheenjohtaja *Teppo Heino* yhdessä hallintokunnan sihteerin *Maija Vesannon* kanssa. Apurahoja myönnettiin kaikkiaan 10 ja niiden yhteissumma oli 5 000 mk.

Santasalon tehtaalla Helsingissä oli vain yksi apurahan saaja. Stipendi luovutettiin tehtaalla pidetyssä tilaisuudessa kesäkuun lopulla.

Juantehtaalla oli apurahojen jakotilaisuus 31. toukokuuta. Stipendit jakoi paikallishallintokunnan puheenjohtaja *Mikko Lehto-ora* ja sihteeri *Liisa Häkkinen*. Juantehtaalla oli 10 apurahan saajaa. Stipendien yhteissumma oli n. 5 000 mk.

Hallassa apurahat jaettiin Seuratallolla 14. toukokuuta. Stipendien saajia oli kaikkiaan 9 ja apurahojen yhteissumma oli n. 9 000 mk. Apurahojen jaon suoritti paikallishallintokunnan puheenjohtaja *Börje Carlson*.

Eläkeläinen *Armas Vesanen* sai säätiöltä apurahan pienoismallien tekoa varten, vas:lla paikallishallintokunnan sihteeri *Marjatta Käki*, puheenjohtaja *Ake Lindholm* ja säätiön hallituksen puheenjohtaja *L. Räihä*.

Alkoholin ja huumeiden väärinkäyttö on maassamme yhä lisääntyvä ongelma kaikissa sosiaaliryhmissä. Paitsi yksityiselämässä ja kotona aiheuttavat em. aineet monenlaisia ongelmia myös työympäristössä. Näiden haittojen vähentämiseksi ovat SAK ja STK joulukuussa 1972 antaneet yhteisen suosituksensa, joka sisältää lähinnä kaksi pääkohtaa: ensinnäkin asiatietojen antamisen alkoholin ja huumeiden vaikutuksesta ja toiseksi paikallisten hoitomahdollisuuksien selvittämisen sekä kullakin työpaikalla parhaiten soveltuvan hoitoon-ohjausmallin kehittämisen.

Alkoholin väärinkäytön aiheuttamat haitat voidaan jakaa yksittäisen juomiskerran aiheuttamiin ja toisaalta varsinaisesta alkoholismista johtuviin. Tosin on huomattava, että juuri alkoholisteilla on runsaimmin myöskin yksittäisten juomiskertojen mukanaan tuomia haittoja.

Alkoholisti ja alkoholismin syyt sekä seuraukset

Maailman terveysjärjestön määritelmän mukaan alkoholisteiksi kutsutaan kaikkia liikajuojia, joiden riippuvuus alkoholista on saavuttanut asteen, jossa siitä on haittaa hänen henkiselle tai ruumiilliselle terveydentalleen, hänen ihmissuhteilleen sekä hänen sosiaaliselle ja taloudelliselle selviytymiskyvylleen.

Alkoholismiin ei ole voitu toistaiseksi osoittaa mitään selvää yksittäistä syytä, vaan siihen sortumista pidetään nykyään monien tekijöiden yhteisummana. Ei ole varmuudella voitu osoittaa mitään selvää perinnöllistä tekijää, eikä liioin mitään ruumiillista tekijää, joka edistäisi alkoholismin syntymistä. Monilla henkisillä tekijöillä, ristiriidoilla, ahdistuneisuudella ja jännittyneisyydellä on vaikutusta, mutta niidenkään osuus ei yksinään ole ratkaiseva. Ristiriidat koti-, avioliitto- ja työolosuhteissa lisäävät myös alkoholismin riskiä. Periaatteessa kenestä tahansa voi

Yhtiön johtava lääkäri Antti Jokinen:

Alkoholiongelma ja työ

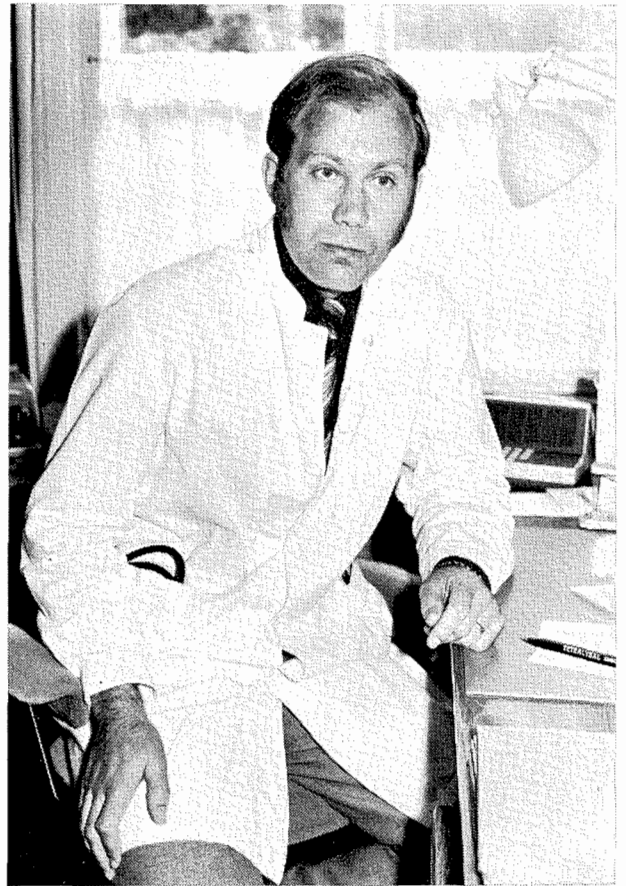
tulla alkoholisti määrättyissä olosuhteissa.

Alkoholismin kehittyminen tapahtuu yleensä hitaasti, noin 10—15 vuoden kuluessa. Yleensä ensimmäiset oireet ilmaantuvat n. 30 v:n iässä, joskin viime aikoina yhä nuoremmilla henkilöillä on todettu alkoholi-vaikeuksia.

Alkoholismille oireellisena piirteenä voidaan pitää sitä, että juomisella pyritään ahdistuneisuuden poistamiseen, lisärohkeuden saamiseen jne. Usein on mukana myös voimakasta masentuneisuutta, katumista ja syyllisyydentunnetta juomisen jälkeen.

Vähitellen seuraavat juopumiseen liittyvät muistinmenetykset, asianomaisen välttää alkoholista puhumista ja yrittää keksiä syitä juomiselleen.

Seuraavassa vaiheessa alkoholisti menettää kontrollinsa juomatilanteeseen, eikä pysty lopettamaan juomistaan. Perhe- ja ystäväpiirissä havaitaan usein asianomaisessa lisääntyntä väkivaltaisuutta, aiheettomia katkeruudenpurkauksia, raivonpuuskia, mustasukkaisuutta yms. Samaan aikaan alkaa tulla myös ensimmäisiä vakavampia vaikeuksia työssä ja yleensäkin sosiaalisissa suhteissa. Ja viimeisessä vaiheessa alkoholisti sit-

ten lyö laimin työnsä ja kaikki velvollisuutensa.

Työtä ajatellen aiheuttavat yksittäiset juomiskerrat jälkioireineen suurimman haitan huomattavasti lisääntyvänä tapaturmariskinä. Samoin lyhyet, usein maanantaihin tai palkkapäivien jälkeisiin päiviin osuvat poisolot lisääntyvät.

Runsaampi, toistuva alkoholin käyttö aiheuttaa selvästi poissaolojen lisääntymistä, joka johtuu osittain alkoholista itsestään, osittain siitä, että alkoholi herkistää monille sairauksille ja myös pidentää sairauksista paranemista. Erittäin vaarallista runsaampi alkoholin käyttö on työntekijöille, jotka työssään joutuvat käyttämään erilaisia kemiallisia aineita, joiden vaikutus etenkin keskushermostoon ja maksaan on hyvin samanlainen kuin alkoholinkin.

Varsinaisten ruumiillisten sairauksien lisäksi runsas alkoholin käyttö aiheuttaa henkilösuhteiden huononemista työpaikalla ja sitä kautta taas ehkä lisääntyvää alkoholin käyttöä aikaansaaden näin itsestään pahenevan kierteen.

Alkoholiongelmasta kärsivien auttaminen

Parhaat tulokset saavutetaan yleensä silloin, kun ongelmasta kärsivä itse oma-aloitteisesti hakeutuu hoitoon ja voimakkaasti pyrkii pois vaikeuksistaan. Erittäin tärkeänä on myös pidettävä työtovereiden, luottamusmiesten ja esimiesten rakentavaa ja hoitoon ohjaavaa suhtautumista. Pahinta on asioiden salailu, peitteleminen tai vähättely, sillä näillä keinoilla varmimmin saatetaan työtoveri tai alainen yhä lisääntyviin vaikeuksiin. Tosin on muistettava, että liian jyrkät ja suoraviivaiset toimenpiteetkään eivät aina ole hyvästä. Alussa mainitun suosituksen mukaan tulisi suoran työsuhteen purkamisen sijasta pyrkiä hoitoon ohjaukseen, joskin työnantajalla edelleen on tilanteen sitä edel-

lyttäessä oikeus myös työsuhteen purkamiseen. Mikäli alkoholiongelmista kärsivä suostuu hänelle suositeltuun hoitoon ja hoitoon hakeutumisesta sovitaan työnantajan edustajan kanssa, on hänellä hoidon aikana samat edut ja oikeudet kuin muunkin sairauden aiheuttaman sairasloman aikana.

Sama mikä edellä tuli esille työtoverien ja esimiesten suhtautumisessa, on muistettava myös kotona perheenjäsenten ja ystävien suhteen. Mitä varhaisemmin diagnoosi tehdään ja hoito aloitetaan, sitä parempia tuloksia saavutetaan.

Hoitomahdollisuuksia on hyvinkin monia. Tärkein niistä on luonnollisesti alkoholin väärinkäyttöön johtaneiden syiden selvittely. Tämän lisäksi tapauksesta riippuen voidaan saada apua lääkehoidolla, sairaala- tai laitoshoidolla ja A-klinikoilla. Erittäin tärkeä osuus on vapaaehtoisella AA-työllä paitsi alkuhoidossa etenkin jatkossa alkuvaikeuksien voittamisen jälkeen. Kymin Osakeyhtiössä tullaan jokaisella tehtaalla työosastoittain antamaan tarkat tiedot paikallisista hoitomahdollisuuksista, ja lisäksi jokaiselta tehtaalla terveysasemalta on saatavissa lisätietoja. Kaikki alkoholismiin liittyvät asiat käsitellään luonnollisesti yhtä luottamuksellisinakin kuin mihin muuhun sairauteen tahansa liittyvät asiat.

On selvää, että pelkästään työpaikan toimenpiteillä ei alkoholi- ja huumeongelmaa pystytä ratkaisemaan, mutta oikealla ja asiallisella suhtautumisella voidaan usein estää tilanteen paheneminen ja saada hoito alkuun sellaisessa vaiheessa, että mitään vakavampaa ei vielä ole ehtinyt tapahtua. Ongelman kokonaisratkaisemiseksi tarvitaan valtakunnallisia toimenpiteitä ja paikallisella tasolla voimakasta yhteistyötä mielenterveystoimistojen, A-klinikoiden, sosiaalisen kilostön, kunnallisten terveyskeskusten sekä työterveysyksiköiden ja AA-liikkeen välillä.

JUANKOSKI VOIMISTUU . . .

Jatkoa s:lta 7

suparia ja liikevaihto arvioidaan 3 miljoonaksi markaksi.

Juanetta Oy:n toimitusjohtaja Paa-vo Ojala ja markkinointipäällikkö Jorma Antikainen kertoivat, että Juankosken kunta on ottanut uuden yrityksen hyvin vastaan. Kunta vuokrasi Juanetalle osan teollisuushallista ja antoi vuokralle koneita. Ammattikoulun muuttaessa lähiaikoina uuteen koulutaloon saa Juanetta koko teollisuushallin 1 000 m² käyttöönsä. Lisäksi kunta suorittaa rakennuksessa tarvittavat muutostyöt.

Tuotanto-ohjelmaa laajennetaan ja henkilökunnan määrä tulee ensi vuoden loppuun mennessä kasvamaan sataan. Ammattikasvatustalouden kanssa on sovittu työntekijöiden kouluttamisesta ammattikursseiden avulla. Kaikki koulutuksen saavat pääsevät töihin Juanetta Oy:öön.

Juanetta-tuotteet markkinoidaan pääasiassa Etelä-Suomen suuriin tavaramerkkeihin sekä vaatetusalan erikoisliikkeisiin. Niin ikään vienti Ruotsiin on aloitettu.

Veikko Talvi

SUOMEN JOUTSENELLA . . .

Jatkoa s:lta 19

dän harrastuksestaan. Aluksi olin monet vuodet rivimiehenä, mutta 1969 minut sitten valittiin palopäälliköksi, jolloin kaikki muut harrastukset oli pakko jättää taka-alalle. Mutta harrastus se on tämäkin, sillä palkkaahan emme työstämme saa. Kymmenkunta palomiestä on työssä täällä tehtaalla, joten on luonnollista, että huolehdimme samalla myös tehtaan paloturvallisuudesta. Meillä on hälytysvalmiina sisäinen ryhmä molemmissa vuoroissa. Ilmeisesti ennakolta ehkäisevä toiminta on auttanut, sillä varsinaisia tulipaloja on tehtaallamme sattunut hyvin harvoin.

Henkilökunnan kyselytunti Salon tehtaalla

Salon tehtaalla toimii useita yhteistyöelimiä, kuten tuotantokomitea, työturvallisuustoimikunta, osastokomiteat sekä metalliryhmän tiedotustoimikunta ja henkilökuntalehtien neuvottelukunnan paikallinen ryhmä. Periaatteessa nämä kaikki palvelevat tavalla tai toisella tiedonvälitystä, mutta silti on vielä jotakin puuttunut. Uusimpana yhteistyömuotona tehtaalla järjestettiin toukokuun puolivälissä henkilökunnan kyselytunti, jonka kuluessa tehtaan johto vastasi henkilökunnan kirjallisesti esittämiin kysymyksiin. Määräaikaan mennessä

tuli kaikkiaan kuutisenkymmentä kysymystä, joiden pääpaino kohdistui henkilösuhdeasioihin ja työpaikkaan liittyviin olosuhteisiin. Tämän lisäksi yhtiöläisiä kiinnostivat vapaa-ajanviettomahdollisuuksien lisääminen, urakkahinnoittelu ja työnluokitus sekä tehdaslaajennukset, työvoiman lisätarve, myyntitoiminta ja tuotekehittelyn näkymät.

Vastaajina kyselytunnilla olivat isännöitsijä *Teppo Heino*, käyttöpäällikkö *Olavi Helin*, konttoripäällikkö *Roger Holmberg*, laadunvalvontaosaston päällikkö *Osmo Koskinen*, myyntipäällikkö *Olle Harcke* sekä tuotesuunnittelupäällikkö *Asko Juva*. Myös pääluottamusmies *Aatos Sinivaara* käytti tilaisuudessa laajan puheenvuoron.

Kyselytunti kesti runsaat pari tuntia ja siihen osallistui kuutisenkymmentä yhtiöläistä. Kysymysten selvittely vei vastaajilta lähes koko varatun ajan, joten varsinaiseen suulliseen ajatustenvaihtoon ei vielä tällä ensimmäisellä kerralla ennätetty. Syksyllä on luvassa uusi kyselytunti ja silloin toivotaan järjestyvän enemmän aikaa aktiiviseen keskusteluun. Nyt pidetty kyselytunti oli laatuun ensimmäinen yhtiömme piirissä. Osastokohtaisia kyselytunteja on sitä vastoin järjestetty useitakin.

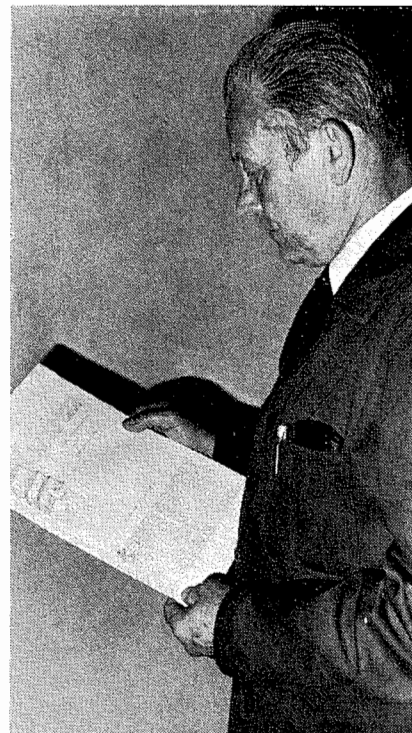

Siitä lähtien, kun nuori sorvari Pentti Suominen pestautui Suomen Joutsenen miehistöön ja teki runsaan puolen vuoden purjehduksen maailman merillä, ovat harrastukset pitäneet miehen jatkuvassa liikkeessä. Saloon asettumisen jälkeen on tullut läpikäytyä urheiluelämän monenkirjavia vaiheet aina yleisurheilusta yhteisiin talkoohommiin saakka. Ja myöhemmin on tullut kierrettyä maakuntaa Salon VPK:n kanssa, viimeksi kuluneet vuodet ansiokkaan palokunnan päällikkönä. Mainittakoon lisäksi, että hän huolehtii muutamien palokuntalaisten kanssa myös Salon tehtaan paloturvallisuudesta. Leipätyönään Suominen hoitaa tehtaan messinkikoneistamon työnjohtajan tehtäviä.

miltä tuntuu reivata purjeita myrskyävällä merellä laivan puskiessa eteenpäin suurin piirtein 45 asteen kulmassa. Luonnottomalta se näin jälkeen päin tuntuu, mutta silloin se oli totisinta totta.

— Tietysti jokaisella merimiehellä pitää olla oma kertomuksensa huihasta seikkailuistaan. Minun kohdallani ei nyt aivan ihmeitä sattunut, mutta kiperään tilanteeseen kylä itsekin jouduin. Olimme lähteneet Aleksandriasta eteenpäin, kun jouduimme ankaraan myrskyyn. Laivan päämoottorista paloi laakeri ja silloin keksittiin, että minähän olin varsinaiselta ammatiltani metallimies. Siitä paikasta sain lähteä myrskyn keskellä laivan sisätiloihin valamaan uutta laakeria ja koneistamaan sitä jollakin sorvin tapaisella. Kovan ponnistelun jälkeen työ kui-

tehtaalla kiinnittää huomiota kunto liikunnan merkitykseen. Perustimme oman urheilutoimikunnan ja aloitimme aktiivisen harjoittelun. Harrastus keskittyi alusta pitäen kävelyyn, uintiin ja pyöräilyyn, jotka edelleenkin ovat salolaisten leipälajeja. Omalta osaltani luovuin puuhamiehen tehtävistä vuonna 1965, jolloin Matti Eskola ryhtyi vetämään tehtaan urheilutoimintaa.

Pentti Suominen tarkastelemassa koulu-laiva Suomen Joutsenella v. 1934 toimitettua monistelehteä.

Metallimiehen ammattitaitoa tarvittiin Suomen Joutsenellakin

Sorvarina myrskyävällä merellä

— Mikäpä muu kuin seikkailunhalu minua sinne merille veti. Pestauduin Helsingissä lokakuussa 1934 Suomen Joutsenen miehistöön värvetyksi matruusiksi ja lähdin saman tien elämäni ensimmäiselle ulkomaanmatkalle. Kuukauden kesti mennä Espanjaan, mistä matkaa jatkettiin Kreikkaan, Libanoniin, Israeliin ja Egyptiin. Suomeen palattiin toukokuussa 1935 Azorien ja Englannin kautta. Pesti kesti kaikkiaan vuoden.

— Työ oli tietysti kovaa, sillä kiipeilu suuren fregatin mastoissa oli totista puuhaa. Ehkä siitä saa jonkinlaisen aavistuksen, kun kuvittelee

tenkin onnistui ja moottori saatiin taas kuntoon. Sen jälkeen olinkin Joutsenella yksinomaan metallimiehenä.

Matruusista urheilumieheksi

— Uudelle purjehdukselle en enää myöhemmin lähtenyt, vaan aloin hakea tukevammin maassa pysyvää metallimiehen paikkaa. Ajan mittaan sellainen sitten löytyikin täältä Salon tehtaalta, minne tulin asentajaksi 1939. Juuri näihin aikoihin alettiin tehtaalta kehittää radiaatoriventtiilejä, joiden parissa olen sitten nämä vuodet työskennellyt. Vuonna 1945 sain työnjohtajan toimen. Samoihin aikoihin aloimme

Myös tehtaan ulkopuolella olen ottanut osaa urheiluelämään. Salon Viestissä olen käynyt läpi monenlaisia vaiheita. Aluksi pelasin lentopalloa. Sitten olin mukana yleisurheilussa, suunnistuksessa, hiihdossa, ja tietysti myös seuran talkoojaoksessa.

Vapaapalokunnasta pääharrastus

— Palokuntaharrastus lähti alkuun myös urheilusta, sillä olin seurani mukana kilpailemassa palokuntalaisten kanssa, jolloin kiinnostuin hei-

Jatkoa s:lla 17

Tästä pulkutaan

Valtakunnallista matkailukesää avattiin Verlassa: vas. tarjoilija Hilikka Kalenius ojentaa rokkalautasta lomakylän kesäisäntä Urpo Mikkoselle. Oik:lla lomakodin emäntä Marja Hautaniemi ja tarjoilija Soile Hietanen (vas.).

Verlan tehdasmuseo on ollut jälleen suuren huomion kohteena. Vapusta juhannukseen mennessä siihen kävi tutustumassa lähes 2 000 henkeä; kävi isänmaamme komea kenraalikunta, tulivat tieteiskirjailijat ja teollisuuden lakimiehet, on käynyt ulkomaalaisia matkailijoita aina Uutta Seelantia myöten, on käynyt runsaasti eri firmojen edustajia, lukuisia yksityishenkilöitä ja koululaisryhmiä. Kaksi television filmiryhmääkin oli Verlassa filmaamassa. Niin että alkaapi olla kuuluisa paikka tämä Verla tehdasmuseoineen ja puistoineen ei vain yhtiöläisten, vaan laajempienkin piirien keskuudessa.

Valtakunnallinen matkailukesä avattiin Pohjois-Kymenlaaksossa 25.—27. 5. Matkailun Edistämiskeskus ja Pohjois-Kymenlaakson Matkailupalvelu järjestivät päivien ajaksi paljon ohjelmaa.

Kuusankosken kaupunki tarjosi 25. 5. lounaan matkailualan henkilöille ja lehdistön edustajille ja sen jälkeen lähdettiin Verlaan, jossa Kymin Osakeyhtiö toimi isäntänä. Vieraat tutustuivat elokuvaan 'Näin tehtiin Verlassa käsipahvia' ja itse tehdasmuseoon. Sen jälkeen koko revohka vietiin Vennukan-niemeen piknikille: tarjottiin napant-rit, hernerokkaa ja olutta. Luonto ympärillä väräsi kauneimmillaan.

Opettaja Erkki Kapiainen Myllykylän kansakoulusta oli tutustunut 'Kymenlaakson lukemistossa' olevaan opetusneuvos Veikko Talven Verlan tehdasta esittelevään kirjoitukseen ja mm. sen perusteella Myllykylän kansakoululaisten kevätretken kohteeksi valittiin Verla. Retken toisena johtajana toimi 'pikkukoulun' opettaja Anni Häkkinen. Myllykylä sijaitsee n. 7 km Haminasta Taavettiin päin. Kansakoulussa on yhteensä 48 oppilasta, joista kuutta sairaana ollut lukuun ottamatta kaikki olivat retkellä mukana. Onnellisen sattuman johdosta lapsille järjestyi tilaisuus tutustua Voikkaalla paperikoneeseenkin, jollaista he eivät olleet ikinä nähneet. Terveisiä Myllykylään!

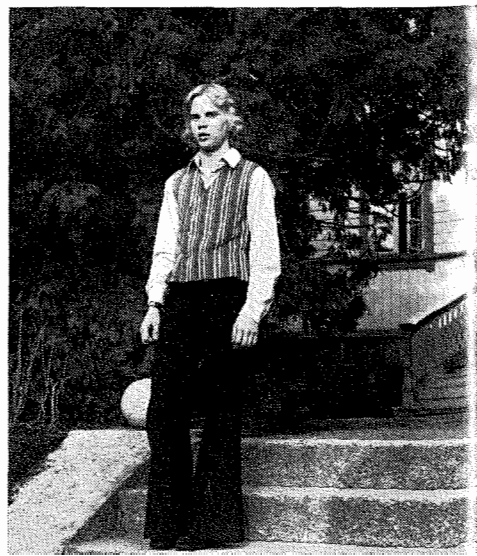

Harvalla alikessulla on ollut tilaisuus kommentaa ojennukseen puolustuslaitoksen koko kenraalikuntaa, kuten yhtiömme **reportaasikuvaaja, res. alik. Tuomo Pitkäsellä**, joka valokuvasi kenraalit Verlassa. — Mutta kyllä siitä on sitten saanut kuullakin. Kuva julkaistiin

Myllykylän kansakoululaiset tutustuivat kevätretkellään Verlan tehdasmuseoon.

Lomakylän ravintolassa tarjoilee varsin tyylikkäästi miestarjoilija, joka on ammattikoulun keittäjälinjalla opiskeleva Antti Holopainen.

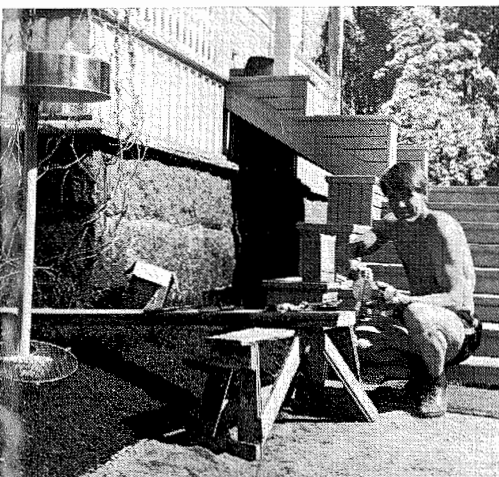
Pääsihteeri Raimo O. Kojo ja sihteeri Marianna Kankare Matkailun Edistämiskeskuksesta sekä Helsingin Sanomien toimittaja Tarja Saarivuori (oik.) Vennukanniemessä piknikillä.

Juha Pajula toimii lomakylän apuisäntänä

kesäkuun Tiedotuslehdessä. Tietoinen kunniakkaasta tehtävästään oli myös museon pääopas, mylläri Esko Pukkila, selostaessaan kenraaleille tehdasmuseota asiantuntemuksella.

★

Verlan tehdasmuseo on avoinna ke-

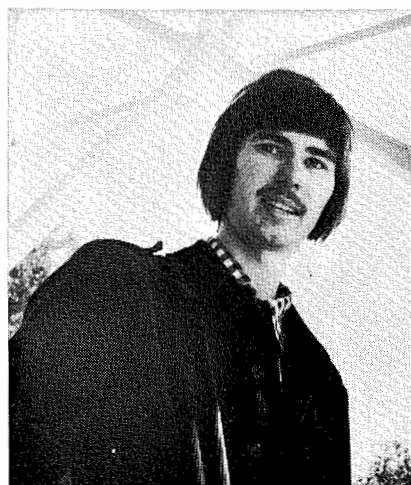
Sähköasentaja Ossi Nöjd asensi Verlassa puistovalaisimia ja rusketti samalla 'paljasta pintoo' keväturingossa.

säkuukausina kaikkina muina arkipäivinä klo 12—16, paitsi maanantaina. Tehdasmuseon oppaina toimivat Esko Pukkila, Urpo Mikkonen ja Juha Pajula. Ryhmäkäynneistä voi sopia joko

heidän kanssaan puh. Verla 21 tai 44 taikka soittamalla sosiaaliosaston Voikkaan toimistoon nti Sanni Peltolalle puh. 951-89012/124. Opastuskierrokset tehdasmuseossa alkavat puolen tunnin väliajoin. Museokierroksen yhteydessä on tilaisuus nähdä myös elokuva 'Näin tehtiin Verlassa käsipahvia', joka filmittiin vähän ennen tehtaan toiminnan lopettamista.

★

Verlan lomakylän isäntänä toimii tänä kesänä **Urpo Mikkonen** ja hänen apulaisenaan **Juha Pajula**. Heillä on lomalaisille valmiina 15 rastia käsittävä suunnistusreitti sekä 4,5 km:n ja 7 km:n pituiset luontopolkureitit, joten tilaisuuksia reippailuun kauniin luonnon

keskellä on. Muuta ohjelmaa järjestetään myös. Luvassa on mm. aamuvoimisteluhetki rantahietikolla.

★

Kouvolan ammattikoulun keittäjälinjan oppilas, juankoskelais syntynyt **Antti Holopainen** Voikkaalta on tarjoi-lijaharjoittelijana Verlan lomakylän ravintolassa. Hän opiskelee 2-vuotisella kurssilla päämääränään valmistua kokiksi.

★

Sähköasentaja **Ossi Nöjd** Voikkaan sähkökorjaamolta valmisteli toukokuussa Verlan tehdasmuseon puistoon tunnelmallista valaistusta elokuun tummien öiden varalle. Puistoon tulee 22 matalaa ja 10 korkeata valaisinta. Maakaapelit on kaivettu maahan ja vanhat sähkötolpat eli avolinjat poistetaan.

★

Heinolan Toimihenkilökerho teki 'pakettimatkan' Verlaan 16. 6. Bussilinen porukkaa mukana Heinolan Mu-

siikin Ystävien 14-miehin puhallinorkesteri 'Torveilijat' johtajanaan kapellimestari Jouko Snellman. Alkajaisiksi 'Torveilijat' pitivät puistokonsertin, joka keräsi valtavasti porukkaa vanhaan puistoon. Konsertin jälkeen olivat vuorossa ns. pakolliset kuviot ja ilta-vilakalla alkoivat latotanssit, joihin osallistui heinolalaisten lisäksi runsaasti lomakyläläisiä. Parin tunnin 'torveilemisen' jälkeen puhaltajat vetäytyivät Väentupaan virvokkeille. Mainittakoon, että matkapakettiin kuului mm. kuuluisaa sysmälaista sahtiakin, joten juhlat olivat melkoiset. Aurinko oli jo noussut, ennenkuin heinolalaiset möy-rivät kotimökeilleen.

★

Die Nordland-Schwalbe eli Nordland-pääsky on nimeltään Nordland Papierin vastikään syntynyt henkilökuntalehti, jonka kaksi ensimmäistä numeroa saimme kuin saimmekin nähdäksemme. Olisi tietenkin somaa, jos posti toisi meille vastedes ikioman Nordland-Schwalben.

★

Luunappi on Paperiteollisuuden Työntekijäin liiton Kuusankosken osaston nuorisosaoston lehti, jonka pari ensimmäistä numeroa nuorisosaoston puheenjohtaja Sakari Nikki toi toimituk-seemme tutustuttavaksi. Lehti sisältää ammattiyhdistystietoutta, paikallisen ammattiyhdistyksen ja nuorisosaoston uutisia ja tiedotuksia sekä ajankoh-taista asiaa työturvallisuudesta, tiedot-tamisesta jne. nuorten ammattiyhdistys-ihmisten näkökulmasta käsin.

★

Työterveyshoitaja **Anja Kaartinen** Voikkaan tehtaan poliklinikalta erosi yhtiön palveluksesta 25. 5. oltuaan tehtävässään kahdeksan vuotta. Hänen uusi työpaikkansa sijaitsee terveysasemalla Helsingin Vallilassa. Tämä terveysasema huolehtii noin kymmenkunnan firman työntekijöistä, joita on yhteensä n. 450. Yhtiömme metalliryhmän Santasalon tehtaan työntekijät kuuluvat myös tämän terveysaseman piiriin, joten rva Kaartisen yhteydet yhtiöön säilyvät. Vallilan terveysasemalla käy lääkäri kaksi kertaa viikossa, muutoin rva Kaartinen hoitelee asiakkaat yksin.

— Tämän kahdeksan vuoden aikana on työterveystoiminta kehittynyt koko ajan. Nykyisin kohdistetaan päähuomio sairauksien ennakolta ehkäisyyn eikä niin kuin aikaisemmin pääasiallisesti sairauksien hoitoon. Voikkaalla on ollut

Vas:lla Voikkaan Mestarikerhon naisjaosto kevätkauden lopettajaisissa Verlassa.

Työterveyshoitaja Anja Kaartinen toimi Voikkaan tehtaan poliklinikalla kahdeksan vuotta. Hän muutti Helsinkiin kirsikkapuiden kukkimisaikaan.

helppo ja miellyttävä työskennellä, koska henkilökunnan taso on korkea, se on valistunut ja suhtautuu ennakkoluulottomasti ja myönteisesti työterveystoimintaan ja arvostaa tätä työtä. Työterveyshenkilökunnan ja työntekijöiden välillä on luottamus vahvistunut vuosi vuodelta, mainitsi työterveyshoitaja Anja Kaartinen jäähyväishaastattelussaan.

★

Voikkaan mestarikerhon naisjaosto teki retken Verlaan Ainin-päivänä 10. 5. Perillä tutustuttiin mm. museoon, katsottiin elokuva, saunottiin ja nautittiin maukas iltapala. Päivänsankarin, rva Aino Kilpelän lisäksi mukana oli 12 kerhon naisjäsentä.

Toista vuotta sitten uudelleen henkiinherätetty mestarikerhon naisjaosto toimii nykyisin varsin virkeästi. Puheenjohtajana on Virpi Rantaharju, sihteerinä Terttu Salama ja rahastonhoitajana

Anna-Liisa Mikkeli. Kerhoiltoja järjestetään kaksi kertaa kuukaudessa, paitsi kesäkuukausina. Kerhoilloissa on mukana parikymmentä naista. Lisäksi naisjaosto järjestää juhlia, hoitaa salin koristelut tarpeen vaatiessa ja onpa harrastanut ns. valistustoimintaakin jär-

Verlan lomakylässä vierailivat toukokuussa myös Heinolan kaupunginhallituksen jäsenet Heinolan tehtaan isännöitsijä Rauno Rengon (edessä vas:lla) toimiessa isäntänä.

Voikkaan tehtaan kassassa työskentelevä mestarikerhon naisjaoston sihteeri rva Terttu Salama (oik.) ja kassan kesäharjoittelija nti Leena Roihto Voikkaan konttorin edustalla.

jestämällä mestarikerhon miehille iltapalakurssit. Kurssien päätteeksi miehet tarjosivat valmistamansa iltapalat naisille. Naisjaosto ei järjestä iloa ja vaihtelua vain itselleen, vaan on ottanut tavakseen lähettää joulupaketin jollekin paikkakunnan vähävaraiselle tai vaikeuksissa olevalle perheelle.

★

Kouvolan Kirjapainon Miehle-kohopainokone purettiin maaliskuussa ja myytiin romuksi. Tässä v. 1930 hanki-

tussa koneessa painettiin mm. Kouvolan Sanomat vuoteen 1951 ja Kymiyhtymä-lehteä v:sta 1936 eli lehden syntymästä saakka. Niin ikään Rautatieliikenne-lehteä painettiin Miehlellä ja lisäksi paperirullien pätylappuja. Koneen formaatti oli 100 x 128 cm. Painaja Lenni Mustamäki työskenteli koneella 17 vuotta apulaisenaan Kaisa Kylliäinen.

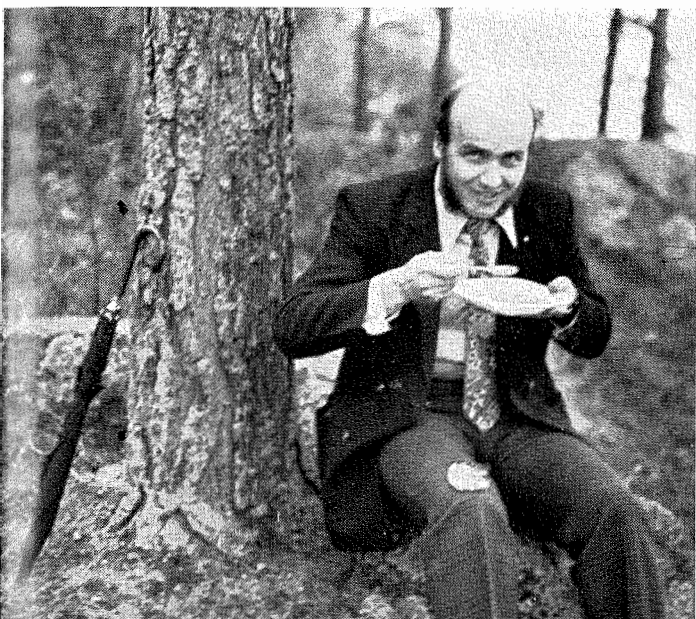
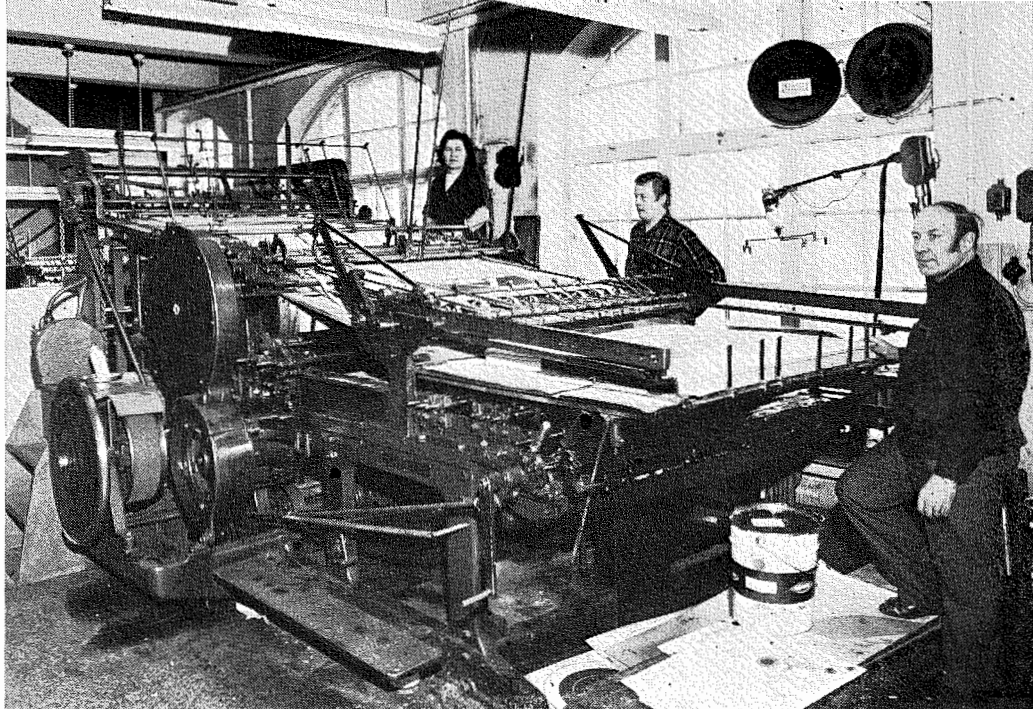
Miehlen tilalle kirjapainoon hankittiin uusi kone, 2-värioffset Roland Favorit. Tällä uudella konella on vuoden alusta lähtien painettu mm. Kymiyhtymän kan-

Miehle-painokone viimeisinä päivinä Kouvolan Kirjapainossa. Oik:lla painaja Lenni Mustamäki, joka on työskennellyt tällä koneella 17 vuotta. Takana koneapulainen Kai-su Kylliäinen ja keskellä painaja Kari Lepistö.

net ja mahdollisesti syksyllä painetaan jo sisälehdetkin.

★

Juantehtaan vanha ns. johtokunnan huvila on saanut purkutuomion. Se häviää muistoihin ja kummituksineen nähtävästi jo tämän kesän aikana. Rakennus valmistui mahdollisesti vieraita varten saamiemme tietojen mukaan v. 1850 eli n. vuotta aikaisemmin, kun Gustav Tigerstedt myi tehtaan pietari-

Kuusankosken kaupungin urheilutoimenjohtaja Jorma Lankinen oli myös avaamassa matkailukautta Verlassa ja Vennukassa.

laiselle hovineuvos ja ritari Dmitri Dmitrijevits Ponomarevin laskelle hovineuvoksetar Anastasia Petrovna Ponomareville. Siitä alkoi 'Ponomarevin aika'. "Otaksuttavasti jo hovineuvoksetaren aikana varattiin noin 6 tynnyrinalaa käsittävä alue päärakennuksen ympärillä omistajan yksityiseksi puistoksi", kerrotaan Juantehtaan historiassa (Hoving). Päärakennus, jonka läheisyydessä huvila sijaitsee, on rakennettu luultavasti myös Tigerstedtien aikakaudella. Venäläisillä oli tietojen mukaan etevä puutarhuri, joka osaltaan loi puiston, joka vielä tänäkin päivä on ihastuttava. Hovineuvoksetar kuoli 1859 ja sen jälkeen ruukin isännöitsijänä toimi Jakob Jernberg, jonka aikana 1870 johtokunnan

huvilaa laajennettiin. Seuraava laajennus tehtiin 1895, jolloin isännöitsijänä oli Klemens Guseff. Juantehtaan ruukki on saanut 227-vuotisen historiansa ja nimekkäiden omistajiensa aikana nähdä vauhdikasta ja värikästä elämää, josta ei venäläisten omistajien aika suinkaan jäänyt toiseksi. Johtokunnan huvilan eräässä ikkunaruuksa on Abazan, venäläisen hurjapään

timantilla kaiverrettu puumerkki. "Eräänä kesänä saapui nimittäin tehtaalle nuori mies nimeltä Abaza. Tämä tapahtui Klemens Guseffin vuonna 1897 tapahtuneen kuoleman jälkeen ja ennen vuotta 1899, jolloin Juankoski vuokrattiin. Tämä nuori mies toi mukanaan jonkinlaisen valtakirjan, joka oikeutti hänet nostamaan rahoja tehtaasta. Tätä oikeutta käytettiin pajarien isänmaan pojan arvoisten juhlien ja juominkien toimeenpanemiseksi. Toisinaan lähetettiin jokin yhtiön höyryalus kiireesti lähimpään kaupunkiin noutamaan täydennystä viinikellariin riippumatta siitä, tarvittiinko laivaa tehtaan toiminnan kannalta hyödyllisempiin matkoihin. Kun mieliala oli erityisen riehaantunut, keskeytettiin työ tehtaassa ja pantiin toimeen yleiset tanssit. Tehtaan johto muutti konttorin ruukin alueelta rauhallisempaan paikkaan siksi ajaksi — onneksi lyhyeksi —, minkä kuluessa tämä nuori hurjimies kunnioitti Juankoskea vierailullaan", kerrotaan edellä mainitussa historiassa. Tämä Abazan järjestämä lennokkaas finaali päätettiin venäläiskauden Juantehtaalla.

★

Hyviä kesälomia kaikille lukijoille toivoo

susa

Juantehtaan vanha johtokunnan huvila on saanut purkutuomion. Se on rakennettu viime vuosisadalla.

Toimistopäällikkö Kaarina Lahtinen (oik.) vastaanotti Suomen Leijonan ritarikunnan ansioristin Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa. Kuvassa vas.:lla voimapäällikkö Cyrill von Graevenitz ja rva Märtha von Graevenitz.

Suomen Leijonan ansioristi ojennettiin Koskelassa sähkövoimaosaston toimistopäällikölle

Toimistopäällikkö Kaarina Lahtinen sähkövoimaosastolta vastaanotti Koskelassa Tasavallan presidentin hänelle myöntämän Suomen Leijonan ritarikunnan ansioristin. Voimapäällikkö Cyrill von Graevenitz kiitti rva Lahtista ansiokkaasta palveluksesta yhtiössä ja rva Märtha von Graevenitz kiinnitti ansioristin hänen rintaansa. Rva Lahtinen tuli yhtiön palvelukseen 1941 ja nimettiin toimistopäälliköksi 1960. Palvelusvuosia hänelle on kertynyt 28.

Pitkäaikaisesti palvelleita

KUUSANKOSKI

EERO HÄMÄLÄINEN

varastoelekspeditööri Voikkaan varastolta tuli 21. 4. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Valkealassa 18. 12. 1911. Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin hallintopäällikkö Reijo Kojärven kiittäessä häntä ansiokkaasta ja pitkäaikaisesta palveluksesta.

OIVA VÄRRÄLÄ

huoltomies Kymin selluloosatehtaalta tuli 22. 5. olleeksi 40 vuotta yhtiö palveluksessa. Hän on syntynyt 29. 5. 1914 Valkealassa. Yhtiön palvelukseen raitio-
teosastolle hän tuli 1932. Sen jälkeen

hän toimi erilaisissa tehtävissä Kymin selluloosatehtaalla ja muilla osastoilla. V:sta 1940 lähtien hän on ollut Kymin selluloosatehtaalla työssä yhtäjaksoisesti. Hän on ollut useita vuosia osastonsa urheiluyhdistyksenä ja työpaik-
kaurheilulautakunnassa Vedon edustajana sekä kuulunut Kymintehdään Urheiluseuran, Kuusankosken Vedon ja Kumun sekä SPL:n Kymenlaakson piirin johtokuntaan. Hän kuuluu myös Pohjois-Kymenlaakson erotuomarikerhoon ja sarjavalioikuntaan, jossa hän on toiminut sihteerinä yli 20 vuotta. Lopetettuaan aktiivisen urheilamisen hän on toiminut poika- ja nuorisotyötarkkajana Kymenlaakson piirin alueella sekä nuorten piirijoukkueen johtajana. Suomen Palloliitto on myöntänyt hänelle kultaisen ansiomerkin sekä elinikäisen pääsylipun kaikkiin Suomessa järjestettäviin jalkapallo-otteluihin. Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin tehdaspäällikkö Ilmari Lindbergin kiittäessä häntä pitkäaikaisesta palveluksesta.

HALLA

LEO ANDERSSON

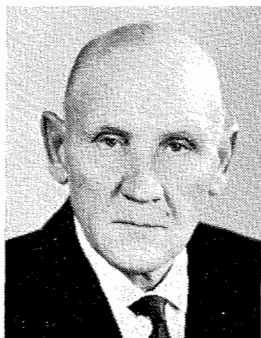
rakennuspuutavaran paikallismyyjä tuli 29. 5. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 26. 2. 1911 Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensi kerran 1929. V. 1948 hän siirtyi puunantajaksi ja 1958 lautatarhalle lastin lukijaksi. Nykyiseen tehtäväänsä hän siirtyi 1963. Hallan seuratalolla pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin isännöitsijä Börje Carlsonin kiittäessä häntä pitkäaikaisesta palveluksesta.

ERKKI TANI

lämmittäjä höyrykeskuksesta tuli 29. 5. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Vehkalahdella 27. 1. 1916. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensi kerran 1930 merkkajaksi lautatarhalle. Sahalle hän siirtyi 1958 ja rakennusosastolle 1960. V. 1962 hän tuli höyrykeskukseen lämmittäjän apulaiseksi. Nykyisessä tehtävässään hän on ollut

Oiva Värrelä

Leo Andersson

Erkki Tani

Oiva Avikainen

v:sta 1970 lähtien. Hallan seuratalolla pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin isännöitsijä Börje Carlsonin kiittäessä häntä pitkäaikaisesta palveluksesta.

Merkkipäiviä

OIVA AVIKAINEN

autonkuljettaja kuljetusosastolta täytti 60 vuotta 27. 6. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli yhtiön palvelukseen 1928. Sen jälkeen hän toimi erilaisissa tehtävissä mm. rakennusosastolla, Voikkaan höyryvoimalaitoksella ja paperitehtaalla. Kymin talousosastolle autonkuljettajaksi hän tuli 1941 ja siirtyi 1951 kuljetusosastolle. Palokuntatyössä hän on ollut mukana v:sta 1945 lähtien ja saanut Palokuntien Keskusliiton ansiomitalin 1965. Vapaa-aikanaan hän hoitaa omakotitaloon ja kalastaa kesämo-killään.

LAHJA HILDEN

siivooja Voikkaan puuhiomosta täytti 60 vuotta 29. 6. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli yhtiön palvelukseen ensi kerran 1932. V:sta 1945 lähtien hän on ollut yhtäjaksoisesti yhtiön palveluksessa ja työskennellyt erilaisissa tehtävissä mm. Voikkaan puuhiomossa, paperitehtaalla ja selluloosatehtaalla. Nykyisessä tehtävässään hän on ollut v:sta 1964 lähtien.

ARVO PIENSALMI

varastomies päävarastolta täyttää 60 vuotta 3. 7. Hän on syntynyt Mäntsä-

lässä. Hallan tehtaalla hän työskenteli 1937—1940. Kuusankosken tehtaalla hän on ollut v:sta 1944 lähtien. Vapaa-aikaansa hän viettää omakotitalon hoidon sekä kalastuksen parissa kesämo-killään.

BOTHO ESTLANDER

johtaja paperiryhmästä täyttää 60 vuotta 6. 7. Hän on syntynyt Tampereella ja tuli ylioppilaaksi Ruotsalaisesta normaaliylyseosta 1931. Dipl.insinööriksi hän valmistui Teknillisestä korkeakoulusta 1937. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1939 Kymin paperitehtaalalle, jossa hän oli jo opiskeluaikanaan toiminut harjoittelijana. Työskenneltyään käyttöinsinöörinä vuoteen 1951 hänet nimitettiin paperitehtaan tuotantopäälliköksi ja 1953 paperitehtaan ja puuhiomon teknilliseksi johtajaksi. Kymin paperitehtaan isännöitsijäksi hänet nimitettiin 1966 ja paperiteollisuuden johtajaksi 1969 vastuualueenaan Kymin ja Voikkaan paperitehtaat. Yhtiön sisäisen johtokunnan jäseneksi hänet kutsuttiin 1971. Hän kuuluu myös yhtiön PTS-toimikuntaan ja -työvaliokuntaan. Nykyisessä organisaatiossa hän toimii paperiryhmän johdon erikoistehtävissä. Hän on vaikuttanut merkittävällä tavalla yhtiömme paperiteollisuuden kehittämiseen ja laajentamiseen. Hänen toimissaan aikaisempina vuosina Kymin paperitehtaalla vanhassa tehtaassa tehtiin lukuisia uudistuksia: mm. kaikki paperikoneet modernisoitiin, puuhiomoa uusittiin ja sen yhteyteen rakennettiin valkaisuaitos, tehdas sai myös uudet paperi- ja kaoliinivarastot sekä uuden käytöntarkkailulaboratorion. Uusia paperilatuja kehitettiin ja päälystetyn paperin valmistamista varten rakennettiin päälystyslaitos. Viime vuosina toteutuneista yhtiön paperiteollisuuden mittavista rakennushankkeista,

jotka ovat valmistuneet hänen johtajakaudellaan, mainittakoon PK 7 ja Voikkaan uusi hiomo. Hän on ollut asian tuntijana myös yhtiön ulkomailla sijaitsevia tuotantolaitoksia rakennettaessa. Hän on useiden vuosien ajan osallistunut graafisen teollisuuden ja paperiteollisuuden painopaperiteknillisen yhteistyöelimen toimintaan. Suomen Paperitehtaitten Yhdistyksen eri osastojen hallituksen jäsen hän on ollut v:sta 1969 lähtien. Perusteellista ammattitaitoaan hän on kartuttanut lukuisilla ulkomaan matkoillaan, jotka Euroopan lisäksi ovat suuntautuneet Yhdysvaltoihin, Kanadaan, Etelä-Amerikkaan, Etelä-Afrikkaan ja Japaniin. Hän on ollut Suomen Paperi-insinöörien Yhdistyksen johtokunnan jäsen vuodesta 1959 ja puheenjohtajana vuosina 1965—1968. Hän on toiminut myös Kymenlaakson Teknillisen Yhdistyksen puheenjohtajana. Hän on innokas rotari ja toiminut Kuusankosken Rotary-klubin presidenttinä. Hänen mieliharrastuksiaan ovat metsästys ja kalastus. Hän osallistui rintamajoukoissa viime sotiin, joista hänelle on myönnetty useita kunniamerkkejä. Sotilasarvoltaan hän on insinöörimajuri.

AARO SALMI

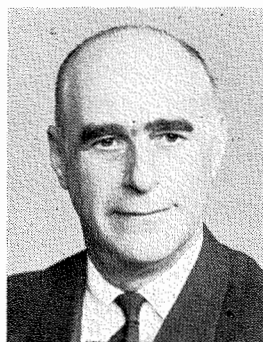
koneenhoitaja Kymin paperitehtaan Yankee-osastolta täyttää 60 vuotta 10. 7. Hän on syntynyt litissä. Yhtiön palvelukseen paperitehtaalalle hän tuli 1930. Koneenhoitajaksi hänet nimitettiin 1955.

MARTTI KIHLESTRÖM

merkkiaaja Kymin paperitehtaan PK 7:ltä täyttää 60 vuotta 28. 7. Hän on syntynyt Honkasalmella ja tuli yhtiön palvelukseen 1945. Hän on työskennellyt mm. ulkotyöosastolla ja Kymin paperitehtaan Fourdrinier-osastolla. Nykyiseen tehtäväänsä hän siirtyi 1971. Va-

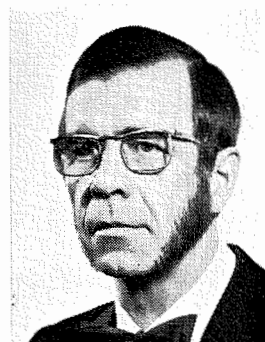
Arvo Piensalmi

Botho Estlander

Manu Sommarberg

Pentti Nieminen

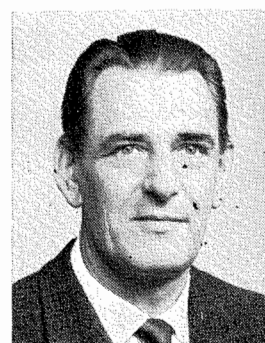
Toivo Kuikka

Nillo Paavola

Simo Kero

Taisto Littman

paa-aikaansa hän viettää omakotitalon hoidon parissa.

EDVIN OINONEN

kirvesmies rakennusosastolta täyttää 60 vuotta 10. 8. Hän on syntynyt Jääskessä. Yhtiön palvelukseen kirvesmieheksi hän tuli 1951. Vapaa-aikaansa hän viettää kesällä lenkkeillen ja talvella hiihtäen sekä omakotitalon hoidon parissa.

MANU SOMMARBERG

ylimestari Kymin selluloosatehtaalta täyttää 60 vuotta 14. 8. Hän on syntynyt Jaalassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensi kerran 1929. Teknikoksi hän valmistui Walter Ahlströmin Teknillisestä koulusta 1936 kuuluen ensimmäisiin tästä oppilaitoksesta valmistuneisiin teknikoihin. Kymin selluloosatehtaan palvelukseen hän tuli 1937. Hankittuaan varsin perusteellisen kokemuksen vuoro- ja päivämestarin tehtävissä hänet nimitettiin ylimestariksi 1951. Hän on kuulunut paikkakunnan näkyvimpiin urheiluhahmoihin. Paitsi jalkapalloa, jota hän on pelannut Voikkaan Urheiluveikkojen, Kymintehtaan Urheiluseuran ja VP 35:n edustusjoukkueissa, on paini ollut urheilun ala, josta menestymisen näkyvimpinä merkkeinä ovat hänen hallussaan olleet kolme piirin ja yksi maakunnallinen mestaruus. Hän kuuluu Kuusankosken Mieslaulajiin toimien sen puheenjohtajana. Hän on myös paikallisen Lions-klubin perustajajäsen. Hän osallistui molempiin sotiin ja on sotilasarvoltaan luutnantti.

OIVA JANHUNEN

putkiseppä Voikkaan paperitehtaan kunnossapitoryhmästä täyttää 60 vuotta 27. 8. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli yhtiön palvelukseen 1929 raamintekijäksi Voikkaan paperitehtaalalle. Työs-

kenneltään eri osastoilla hän tuli 1946 putkiseppäksi Voikkaan korjauspajalle ja siirtyi paperitehtaan kunnossapitoryhmään 1970.

KAARLO LAAKKONEN

seppä metallikorjaamolta täyttää 60 vuotta 29. 8.

UUNO ANTILA

merkkaaja Kymin paperitehtaan PK 7:ltä täyttää 60 vuotta 3. 9. Hän on syntynyt Vehkalahdella ja tuli yhtiön palvelukseen 1937. Hän on työskennellyt eri tehtävissä mm. Kymin paperitehtaan Fourdrinier-osastolla. Nykyiseen tehtäväänsä hän siirtyi 1972.

IRJA MARKKANEN

apunainen Voikkaan paperitehtaan kunnossapidon rakennusryhmästä täyttää 60 vuotta 15. 9.

VILHO PÖNTINEN

paalaaja Kymin selluloosatehtaalta täyttää 60 vuotta 22. 9.

PENTTI NIEMINEN

suojausosaston päällikkö, insinööri täytti 50 vuotta 27. 6. Hän on syntynyt Hiihtolassa. Ylioppilaaksi hän tuli Kouvolan lyseosta 1942 ja valmistui insinööriksi Tampereen teknillisestä opistosta 1947. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1948 rakennusinsinööriksi toimien suunnittelijana 5 vuotta ja sen jälkeen työmaainsinööriä. Nykyiseen tehtäväänsä hänet nimitettiin 1971. Kymintehtaan tehdaspalokunnan päällikkönä hän on toiminut v:sta 1958 ja Kuusankosken kaupalan sivutoimisena palopäällikkönä vuosina 1961—1972. Kuusankosken kaupungin sivutoimiseksi palopäällikköksi hänet nimitettiin tänä vuonna. Hän on suorittanut Valtion Palokoulussa teollisuuspalopäällystökurssin sekä kun-

tien palotarkastajakurssin. Hän on tehnyt opintomatkat Malmön ja Göteborgin palokuntiin 1960 ja toiminut siellä 3 kk. päällystöharjoittelijana. Hän on ollut Teollisuusvakuutuksen palontorjuntasäätiön hallituksessa v:sta 1968, Suomen Palopäällystöliiton teollisuusjaoston johtokunnassa v:sta 1970 ja toiminut jaoston varapuheenjohtajana ja liittohallituksen varajäsenenä 1971 sekä jaoston puheenjohtajana ja liittohallituksen jäsenenä v:sta 1972 lähtien. Hän on Suomen Palopäällystöliiton varapuheenjohtaja v:sta 1973. Hän toimii myös Palosuojelun edistämissäätiön hallituksessa v:sta 1972, Kymen läänin Palontorjuntaliiton hallituksen varapuheenjohtajana ja Kymenlaakson Palopäällystyöyhdistyksen johtokunnassa v:sta 1973. Hän on saanut Suomen Palopäällystöliiton ansioristin. Hän on harrastanut kuorolaulua n. 15 vuotta. Kuusankosken Rotary-klubissa hän on ollut v:sta 1964 ja sen presidenttinä 1972—1973. Hän osallistui jatkosotaan rask. ilmatorjuntajoukoissa. Sotilasarvoltaan hän on luutnantti.

TOIVO KUIKKA

paalaaja Kymin selluloosatehtaalta täytti 50 vuotta 30. 6. Hän on syntynyt Vuoksenrannassa. Yhtiön palvelukseen Kymin selluloosatehtaalalle hän tuli 1956. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon hengellinen toiminta.

YRJÖ PARIKKA

vuorosähkömies Voikkaan paperitehtaan kunnossapitoryhmästä täyttää 50 vuotta 9. 7.

SIRKKA PÖLHÖ

siivooja Voikkaan höyryvoimalaitokselta täyttää 50 vuotta 18. 7. Hän on syntynyt Kuusankoskella. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1941 Kymin paperitehtaal-

Lasse Blomqvist

Viljo Virtala

Arvi Piispa

Erkki Pykäinen

le laboratorioapulaiseksi. Voikkaan höyryvoimalaitokselle hän tuli työhön 1962.

NIILLO PAAVOLA

kirvesmies rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 27. 7. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen rakennusosastolle hän tuli 1947. Vapaa-aika kuuluu kesämökillä, omakotitalon hoidossa ja kalastuksen parissa.

SIMO KERO

hiomakivitehdas Sammon toimistopäällikkö täyttää 50 vuotta 7. 8. Voikkaalla. Hän on syntynyt Kuusankoskella. Suoritettuaan keskikoulun Kouvolan lyseossa hän opiskeli Suomen Liikemiesten Kauppaopistossa, josta valmistui merkonomiksi 1947. Samana vuonna hän tuli yhtiön palvelukseen hiomakivitehtaalle konttoristiksi, siirtyi 1953 Voikkaan rakennus- ja ulkotyöosastojen sekä hiomakivitehtaan konttoreiden esimieheksi ja nimitettiin 1958 hiomakivitehtaan toimistopäälliköksi. Varsinaisen toimensa ohella hän on v:sta 1972 lähtien hoitanut voikkaalaisten yhtiöläisurheiluun ja kuntoliikuntaan kuuluvia asioita Voikkaan sosiaaliosastolla. Hän on v:sta 1953 lähtien kuulunut Kuusankosken kaupungin vaalilautakuntaan ja ollut v:sta 1958 lautakunnan varapuheenjohtajana. Kaupungin verolautakunnan varajäsen hän on ollut v:sta 1960. Hän on yli 25 vuotta hoitanut useiden liikkeiden kirjanpidon ja toiminut monien paikallisten yhdistysten, laitosten ja seurojen tilintarkastajana. V:sta 1961 hän on ollut Voikkaan yhteiskoulun vanhempainneuvoston jäsen ja puheenjohtaja v:sta 1967. Hän on Voikkaan seudun res. aliupseerit-yhdistyksen perustajajäsen ja kuului 1957—1966 johtokuntaan hoitaen sihteerin tehtäviä. Voikkaan Mestarikerhon johtokuntaan hän kuului 1955—1965, josta

ajasta hän toimi pari vuotta sihteerinä.

Toimistopäällikkö Kero tunnetaan paikkakunnalla innokkaana, taitavana ja monipuolisena urheilumiehenä. Pallo-Peikkojen sihteerinä ja johtokunnan jäsenenä hän toimi 1948—1950, pelasi jääkiekkoa seuran joukkueessa ja on v:sta 1950 lähtien toiminut Urheilu-Veikkojen painituomarina ja ottelujärjestäjänä. Urheilu-Veikkojen johtokuntaan hän on kuulunut v:sta 1953, toiminut rahastonhoitajana ja v:sta 1959 lähtien hoitanut seuran sihteerin tehtäviä. Seuran painijaoston sihteerinä hän oli 1952—1965. SVUL:n Kymenlaakson piirin piiri johtokunnan jäsen hän oli 1969 ja toimii nykyisin piirin painijaoston sihteerinä. Suomen Painiliiton liittovaltuuston jäsen hän on ollut v:sta 1967. Hän on toiminut lukuisien urheilukilpailujen kuten mm. hiihto-, ammunta-, suunnistus- ja autopartiokilpailujen sekä liiton, piirin ja seurojen painikilpailujen järjestäjänä. Yhtiön Voikkaan tehtaan työpaikkaurheilutoimikunnan jäsen hän on ollut 1959—1971 ja toimii v:sta 1972 lähtien sen puheenjohtajana. Kymenlaakson Viestin järjestelytoimikuntaan hän on kuulunut v:sta 1971. Urheilun parissa suorittamansa merkityksellisen työn johdosta hänelle on myönnetty useita ansiomerkkejä.

VALMA HORSMA

käärijä Kymin paperitehtaan PK 7:ltä täyttää 50 vuotta 15. 8. Hän on syntynyt Kuusankoskella ja tuli yhtiön palvelukseen 1942. Nykyiseen tehtäväänsä PK 7:n arkkisaliin hän tuli 1971. Vapaa-aikanaan hän harrastaa kuntoliikuntaa.

VÄINÖ VIERULA

traktorinkuljettaja rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 16. 8.

KATRI IISKOLA

leikkuukoneen apunainen Kymin pape-

ritehtaan PK 7:ltä täyttää 50 vuotta 18. 8. Hän on syntynyt Heinolassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1948. PK 7:n arkkisaliin nykyiseen tehtäväänsä hän tuli 1972.

VALLU VAINIO

kunnossapitomestari kemian teollisuuden kunnossapito-osastolta täyttää 50 vuotta 20. 8.

TAISTO LITTMAN

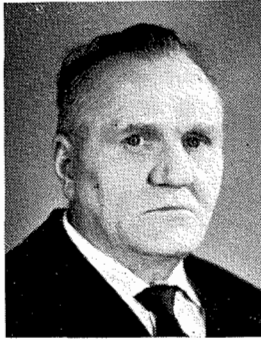
etumies Voikkaan paperitehtaan kunnossapitoryhmästä täyttää 50 vuotta 21. 8. Hän on syntynyt Kuusankoskella ja tuli yhtiön palvelukseen 1939 Voikkaan korjauspajalle. V. 1943 hän siirtyi telahiojaksi. Nykyiseen tehtäväänsä hänet nimitettiin 1970.

KAARLO SAUKKONEN

kirvesmies Voikkaan paperitehtaan kunnossapidon rakennusryhmästä täyttää 50 vuotta 24. 8.

LASSE BLOMQVIST

lastausmestari Kymin paperitehtaalta täyttää 50 vuotta 28. 8. Hän on syntynyt Uuraassa. Hän toimi 1947—1952 Kotkassa satamatyönjohtajana ennen kuin tuli yhtiön palvelukseen nykyiseen tehtäväänsä. Kerho- ja yhdistystoimintaan hän on osallistunut aktiivisesti eri tahoilla. Hän on ollut Kymintehtaan mestarikerhon hallituksen jäsen useita vuosia ja toiminut mm. rahastonhoitajana 3 vuotta. Hän on Teollisuuden Biljardiliiton perustajajäsen ja toimi sen puheenjohtajana 3 vuotta. Kuusankosken Teknisten puheenjohtajana hän toimi 1958—1959. Kouvolan Keilailuliiton hallituksen jäsen ja rahastonhoitaja hän oli 4 vuotta. Asunto Osakeyhtiö Linjapuistikon isännöitsijänä hän on toiminut v:sta 1965 lähtien.

Jaakko Ojanen

ANNA-GRETA GRÄSBECK

käytöntarkkailija Voikkaan paperitehtaan laboratorista täyttää 50 vuotta 14. 9.

VILJO VIRTALA

ohjaamopäivystäjä Keltin vesivoimalaitokselta täyttää 50 vuotta 21. 9. Hän on syntynyt Iitissä. Ennen yhtiön rakennusosaston palvelukseen tuloaan 1951, hän työskenteli v:sta 1945 lähtien Oulujoen vesivoimalaitostyömailla. Kymin sähköosastolle hän siirtyi 1958 ja Keltin voimalaitoksen päivystäjäksi 1959. Vapaa-aikaansa hän viettää Keltissä pienviljelystilallaan.

HALLA

ARVI PIISPA

trukin- ja autonkuljettaja kuljetusosastolta täyttää 60 vuotta 14. 7. Hän on syntynyt Kymissä. Yhtiön palvelukseen sahalle hän tuli 1931. Oltuaan välillä muissa tehtävissä hän siirtyi 1952 kuljetusosastolle trukinkuljettajaksi ja nykyiseen tehtäväänsä varaston jakeluauton kuljettajaksi 1973.

ERKKI PYKÄLÄINEN

apuseräjä sahalla täyttää 60 vuotta

Tyne Närvenen

Torsti Laine

6. 8. Hän on syntynyt Kymissä. Yhtiön palvelukseen tukkiosastolle hän tuli 1963. Nykyiseen tehtäväänsä hän siirtyi 1964.

JAAKKO OJANEN

korjausmies sahalla täyttää 60 vuotta 17. 8. Hän on syntynyt Kuusankoskella. Yhtiön palvelukseen lautatarhalle hän tuli 1966 siirtyen samana vuonna nykyiseen tehtäväänsä.

AIRA HOKKANEN

kuormaaja sahalla täytti 50 vuotta 29. 6. Hän on syntynyt Kotkassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1960.

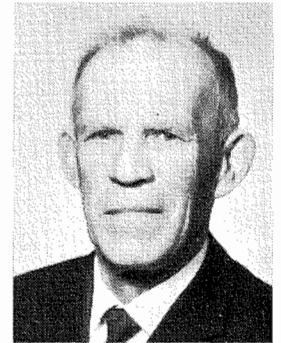
AIMO MANKINEN

kirvesmies rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 10. 7. Hän on syntynyt Sotkassa. Yhtiön palvelukseen nykyiseen tehtäväänsä hän tuli 1972.

KARKKILA

VARMA STENROOS

keernantekijä keernaosastolta täyttää 50 vuotta 14. 7. Hän on syntynyt UI Pyhäjärvellä. Yhtiön palvelukseen keernaosastolle hän tuli 1939. Valimon puh-

Tauno Kolkka

distamossa hän työskenteli 1955—1960. Nykyiseen tehtäväänsä hän tuli 1970.

AARNE VÄLI-KLEMELÄ

hinnoittelija hinnoitteluosastolta täyttää 50 vuotta 23. 7. Hän on syntynyt UI Pyhäjärvellä. Yhtiön palvelukseen maatalousosastolle hän tuli 1937. Työskenneltyään palkka- ja piirustuskonttoreissa sekä työsuunnittelussa hän siirtyi nykyiseen tehtäväänsä 1960. Vapaa-aikanaan hän harrastaa hiihtoa ja suunnistusta. Lisäksi hän on toiminut urheiluseuroissa koulutus- ja järjestötehtävissä.

MARTTI HJERP

senkkojen muuraja valimosta täyttää 50 vuotta 27. 7. Hän on syntynyt Hyvinkäällä. Yhtiön palvelukseen Hyvinkään —Karkkilan rautatielle hän tuli 1946. Nykyiseen tehtäväänsä hän siirtyi 1967.

ELISA SUOMINEN

emalityöntekijä emaliosastolta täyttää 50 vuotta 28. 7. Hän on syntynyt UI Pyhäjärvellä. Yhtiön palvelukseen keernaosastolle hän tuli 1942. Hän on työskennellyt myös liesi-, levyradiaattori- ja maatalousosastoilla.

TORSTI LAINE

työnjohtaja rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 1. 8. Hän on syntynyt UI Pyhäjärvellä. Yhtiön palvelukseen keernaosastolle hän siirtyi 1945 ja nykyiseen tehtäväänsä hänet nimitettiin 1959.

HEINOLA

TAUNO KOLKKA

vaihtotyöntekijä radiaattoriosastolta täyttää 60 vuotta 1. 8. Hän on syntynyt Kä-

Helge Sjöberg

kisalmessa. Yhtiön palvelukseen metsäosastolle hän tuli 1962. Tarkastajaksi radiaattoriosastolle hän siirtyi 1963 ja nykyiseen tehtäväänsä 1964. Vapaa-ajan harrastukset: kuntolenkkeily ja kalastus.

YRJÖ NURMINEN

ohutlevyseppä täyttää 50 vuotta 8. 7. Hän on syntynyt Sysmässä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1962.

TYTNE NÄRVÄNEN

nosturinkuljettaja kattilaosastolta täyttää 50 vuotta 6. 9. Hän on syntynyt Hartolassa. Yhtiön palvelukseen liesiosastolle hän tuli 1964. Nykyiseen tehtäväänsä hän siirtyi 1966.

SALO

HELGE SJÖBERG

portinvartija täyttää 60 vuotta 11. 9. Hän on syntynyt Kiikkalan Johanneslundissa. Hän aloitti työnteon lasitehtaassa ja työskenteli siellä kaikissa ammateissa, mm. lasinpuhaltajana. Lasitehtaan lopetettua toimintansa hän tuli 1961 yhtiön palvelukseen kuuma-puristamoon. Portinvartijaksi hän siirtyi 1973. Hän on innokas metsämies ja hyvä ampuja.

ARVO NIINIKOSKI

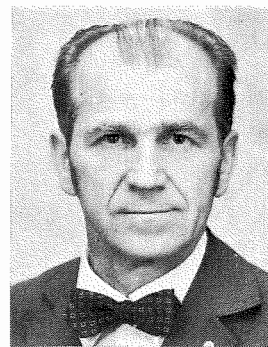
koneenhoitaja täyttää 50 vuotta 18. 7. Hän on syntynyt Haapajärvellä. Ennen yhtiön palvelukseen tuloaan hän toimi mm. rakennusalalla. V:sta 1970 lähtien hän on ollut yhtäjaksoisesti yhtiön palveluksessa. Vapaa-aikanaan hän viljelee maata tilallaan Halikossa.

Manan majoille

Huhtikuun 29 pnä kuoli kotonaan Kuusankoskella salimestari Emil Kilpiä Kymin paperitehtaan arkkisalista. Hän oli syntynyt 15. 5. 1909 Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1923 toimien erilaisissa tehtävissä vuoteen 1944, jolloin hänet nimitettiin Yankeeosaston työnjohtajaksi. Salimestariksi Kymin paperitehtaan arkkisaliin hän tuli 1955. Häntä jäivät kaipaamaan puoliso ja kaksi poikaa perheineen.

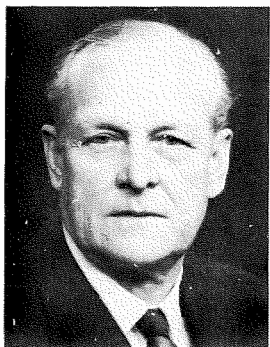
Toukokuun 6 pnä kuoli yllättäen ylimestari Leo Yrjölä Kymin paperitehtaalta. Hän oli syntynyt 5. 1. 1910 Valkealassa. Yhtiön palvelukseen autonkuljettajaksi talousosastolle hän tuli 1927 ja siirtyi 1931 rullapakkaajaksi paperitehtaalte. Salimestariksi hänet nimitettiin 1941 ja ylimestariksi 1957. Häntä jäivät kaipaamaan puolison lisäksi tytär ja poika.

Kesäkuun 8 pnä kuoli liikenneonnettomuudessa myyntipäällikkö Onni Sundqvist Santasaloon tehtaalta. Hän oli syntynyt 23. 3. 1918 Helsingissä. Yhtiön palvelukseen Santasaloon tehtaalte hän tuli 1944. Hän toimi tehtaalla mm. konttoripäällikkönä ja viime aikoina hän vastasi Santasaloon tehtaan Ruotsiin suuntautuvasta myynnistä. Häntä jäivät lähinnä kaipaamaan puoliso ja kaksi poikaa.

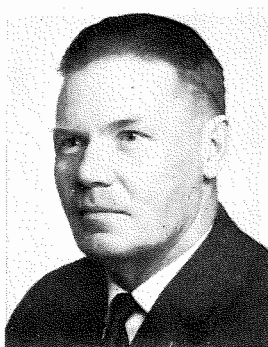

Allan Aalto

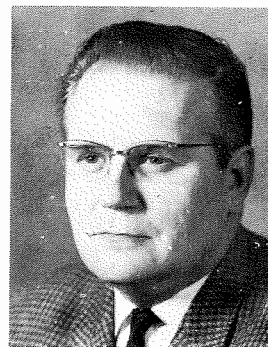
Kuusankosken tehdaspalvelun päällikkö, dipl.ins. Allan Aalto kuoli yllättäen 18. 6. Hän oli syntynyt Helsingissä 11. 6. 1920, tuli ylioppilaaksi Vaasan suomalaisesta lyseosta 1940 ja valmistui diplomi-insinööriksi teknillisestä korkeakoulusta 1948. Hän toimi assistenttina Valtion teknillisessä tutkimuslaitoksessa ja Teknillisessä korkeakoulussa 1947—1948 ja Invalidisäätiön ammattikoulussa metallityöosaston johtajana 1948—1950. Sen jälkeen hän siirtyi Ruona Oy:n palvelukseen suunniteluinsinööriksi ja sieltä yhtiöme Kymin korjauspajan päälliköksi 1953. Tässä toimessa hän oli vuoteen 1966, jolloin hänet nimitettiin Heinolan tehtaan teknilliseksi johtajaksi. Kuusankosken tehdaspalvelun päälliköksi hänet nimitettiin 1969. Hän kuului Suomen Paperinsiinöörin Yhdistyksen ja toimi voima- ja konejaoston sihteerinä 1959—1962. Hän oli myös Suomen Konepajainsinööriyhdistyksen ja Suomen Hitsaus-teknillisen yhdistyksen jäsen. Vainajaa jäivät lähinnä kaipaamaan puoliso ja kolme lasta.

Emil Kilpiä

Leo Yrjölä

Onni Sundqvist